

## Plymouth, Pa., 16 Birželio.

Įkunyti sziokį ar tokį nors ir labiau naudingą užmanymą labai yra mums sunku, kaip dabar pasirodo. Kiek tai buvo yvairių padavimų ir jau ne vienas nurodydamas kokiu būdu but galima uždėti namą emigrantų, o vietomis net ir bandyta buvo szi bei tą kas link to reikalo veikti, bet darbai tie ne tur da vis laukemos pasekmės ir labai ant pavirszutinės pažiūros nerangei eina. O keno-gi czion tame kaltė? Gal tų ką jau pradėjo dirbti, o tiktai nenubaige, tiktai gal ne nor toliaus veikti? O ne. Kaltė ne darbinjku, bet kaltė czion tų kurie tame dalyke pasirodo tartum nebylei. Bet ir isz szių nebylių da daugelį galima iszteisinti. O tai tūs, kurie, galima drąsei pasakyt, da nė negirdėjo apie tai; kurie ne skaito lietuviszkų laikraszczių, o ir praneszti apie tai jiems niekas nepasirupino. Dėlto czionai reikia pakaltįti tiktai tūs, kurie supranta musų sziądieninius reikalus tiktai, ne dirbanieko ir nežine dėlko, ne nor apie tai praneszti nesuprantantiems, ir tokiu budu stume sziūs nū kitų ir ne nor dūti ir jiems apie ką pamislyti. O yvairių reikalų kaip matoma labai daug yra sziądien pasmus, apie kuriūs be jokio atsakymo tur žinoti visi ir visiems apie tai trusti jei norime kad greitesnei atsilyktu. Ir reikia czionai tiktai pradzios, tiktai noro ir pasiszventimo ką nors gero veikti. Pažiurėkim į kitų tautų veikalus, ar-gi ir jų ne buvo tokia pat sunki pradzia, o vienok kaip tiktai visi pradėjo mislyti ir dirbti viskas stojos ir jau mums sziądien rodosi, kad mes negalėsime jų pasivyti. O ne; tiktai ne reikia taip mislyti, tiktai turime savo tinginumą ir pasiputimą pamesti. Žinoma jei vis tokiu keliu trauk-

sime kaip tai daro dabar daugelis isz tarpo musų, tai sunku bus mums kada ką nuveikti. Pažiurėjus į eiles dirbančių dēl labo tautos atrasime keletą tokių, kurie jau tai naudingais rasztais, jau tai naudingais pranesztais ant kokių ten susirinkimėlių ne viename jau sujudio užmigusę dvasę lietuvisztės. Bet tokių neperdidžiausias skaitlius o ir isz tų paczių kalbėtojų randasi tulas, kuris vieton ką naudingo praneszti klausantiems ir suvesti jūs į vienybę, tiktai pridaro partijų ir pjudo vienus ant kitų. Vėl isz tarpo tokių, kurie galētu dirbti ir gerai supranta lietuvisztės reikalus, o ne tikt patys ką jau ne veike nieko naudingo, bet da ir kitus savo (kas žin dėl kokios priezastės?) pasiputimu ir gėdingu iszniekinimu trukdo nū darbo ir taiso jiems spąstus norėdami tokiu budu sulaikyti ir užkirsti kelius dėl geresnio tolinzengimo. Na ir kur-gi jau sąžinė tokio, ar-gi jau nė syki kas-žin tokie nepamislyja ką jisai daro, ar-gi jau ir isztiesų nesupranta kad per tai jisai stojasi didžiausiu savo tautos iszniekin-toju ir nožmiausiu budeliu savo brolių, kuriūs taip besąžiniszka stume ant paniekini-mo ir iszjūkimo, nū kitų? Pridėk broli ranką prie szirdies ir paklausk savo sąžinės (jei da yra) ar teisingai elgiasi taip darydamas, o tikrai atsiszauks tavo sąžinė isz pacziogilumos szirdies, skaudžei pabardama tavę už tokius darbus.

Tai-gi matom kaip sunku mums sziądien ką gero veikti dėl labo visūmenės, todėl ir visoki mus užmanymai ne gal greit prieiti galan. Ir ką-gi czion daryti, kad visi mus užmanymai ne liktu vien tiktai žodžiūse, ar ant raszto kaipo padavimai tiktai? Kožnas czion pasakys kad reikia tiktai geros sutarties ir viskas, ką tiktai mes panorėsim ir pasi-

rodys galimu, bus į trumpą laiką atlikta. Bet kaip-gi dabar pasiekti tą sutartį, kadangi ne tikt ką toli viens nū kito esame, bet dar ir priesų užkertanczių kelius yra vietomis? Galima pasakyt, kad per susiraszymus viens su kitu arba padavimus savo nūmonių į laikraszczius lietuviszkus but viskas tas nuveikta; bet tokia sutartis, viena – trauktusi labai ilgai, nės nūmonės but begalinės ir kol vieno padavimas but apsvarstytas pereitu mažai laiko, o ką jau sakyt kad visų nūmonės tame sutiktu; antra – ne visi tokius padavimus girdėtu ir apie jūs mislytu, nės daugelis da ne skaito lietuviszkų laikraszczių; treczia – padavimas savo nūmonių ant kito padavimo rasztiszka vis-gi ne yra taip lengvas, nės negalima taip aiszkei viską iszreiksztiti kaip kad gyvu žodziu, kada ir pritarimas ar iszrodymas negerų pusių vieno kario įneszimo tūjaus esti iszreiszkemias ir visi gal tai svarstyti, ir t. t. O vėl kaip matome isz praėjusių musų darbų, kad rasztiszku padavimų ne visi nor klausyti. Vienu žodziu tarent, rasztiszka galima pasikalbėti tiktai apie tai kas tur but nutarema, kas tur imti czionai dalyvumą ir kur tas tur atsilykti; o kaip ir kas bus nutarta – tai jau gyvu žodziu tur atsilykti.

Tai-gi dabar galima supras-ti kaip yra mums reikalingas kongresas, apie kurį isz naujo pakilo klausymas. Turime pakelta visokių klausymų ir ne mažai užmanymų padūta isz kurių nė vienas ne yra pasiekęs galo. Matome reikalingumą namo emigrantų, bet įsteigt neįjiegeme, nės neturime geros sutartės; matome reikalingumą praplatinimo apszvietos tarp tamsesnių mus brolių, idant ir jie kada prisidėtu prie visų ir isz vien darbūtusi apie lietuvisztės reikalus; matome reikalingumą su-

laikymo nekurių isz mus brolių, kurie skęsta svetimtatiszkose vilnise; matome reikalingumą stipresnės atspirtės priesz iszsiliejanczią bedievystę, kurios vaisiai sziame paskutiniame laike pasirodo didei bjaurus, nės nė tikt ką brolis brolio neužkenczia bet platinasi didei paleistuvystė, kas smarkei atsimusza į akis svetimtaczzių ir mus visus bjaurina, o tas taip-gi ir istorijoje isz dabartinio mus gyvenimo bus su dideliu pasiszlyksztėjimu tariama; matome reikalingumą atsispyrimo priesz kliudanczius musų sziądieniniūse darbūse, matome ir daugelį visokių reikalų kas tur but peržiurėta.

Todėl pakilus klausymui apie surengimą kongreso lietuviszko reikia kiek galint remti ir visiems į tą reikalą stotis; o kada bus viskas surenkta kad but galima viską iszluksztėti.

„Saulė“ kvailina „Vienybę“ už tai, kad ne nor draugauti su lenkais ir visą lenkų kaltę priimt ant savęs. Labjausiai nepatiko jai, kad „V.“ persergėjo lietuvis, idant ne kaltu jokių protestų kartu su lenkais. Kur rasi ant mapos apie Lietuvą? užklause „Saulė“. Teisybė dabar nėra aiszkei aprėsztta rubezių Lietuvos ant mapos nės Lietuva jau likosi panaikįta nū mapos; bet aprėzti tikrai da ir dabar galima, reikia tiktai paimti istoriją Lietuvos ir pažiurėti kaip toli traukėsi rubezei kada galingos Lietuvos kunįgaiksztytės. O kas yra istorijoje tas niekadodis ne gal but užmirszta ir ne gal but paslėpta nū svieto. Bet jeigu ne visi mato kas yra paraszta istorijoje tai czion jų paczių kaltė. O jau ir isz paczių amerikonų yra daugelis tokių ką žino ne tikt amerikonziskas, bet ir kitų krasztų tautas, o podraug ir tas europisziskas tautas, kurios



praicitėja buvo aiszkei pažymėtos kaip garsingos savo dėjomis ir galybę, kūmi ir Lietuva da ne taip labai senei žydėjo. Toliaus liepe nė vieno neklausyt ir isz vien su lenkais dirbti ant polytikiszkos dirvos. Labai peiktini toki paraginimai, nės jokios nauodos isz jų nėra ir nebus.

Kaip seniau buvo minėta kad kongresas Suv. Valst. priėmė bilių t. y. įnesimą, kad neįleisti į Ameriką visų tų, kurie nemoka skaityt ir raszyt; ir nors tas įnesimas ne yra da užtvirtintas, vienok but labai gerai, kad kožnas isz mus, sziczion Amerikoje gyvenanczių, pranesztume savo broliams Lietuvoje gyvenantiems apie tai, nės zinome, kad tarp mus brolių daugelis yra tokių ką nemoka ne tikt raszyt bet ir skaityt, per tai ir į Ameriką jiems gal but uždarytas keles.

Nesieke virsz minavotos tiesos tiktai vaikus iki 14 metų ir moteris, taip gi ir tėvus, kurių vaikai jau isz seniau yra apsigyvenę sziczion ir užkviče savo tėvus pas savę.

„Letuczija Listki“, No 32 (maskoliszkas laikrasztis, isz einantis Londone) pranesza, jog zinomas autorius „Russkopoliskija odnoszenija“ gt. Leliva paraszė kitą knygą apie lietuvius po antgalviu „Padėjimas Lietuvių Rusijos vieszpattytėje“ (Položenije Litovcev v ruskom gosudarstvie). Knjga ta iszeis Amerikoje sziaame mėnesyje. Nekantriai laukiame jos pasirodymo.

### Isz Lietuvos.

— *Suvalkų rėdyba.* Suvis netikėtai ant sekminių visiszkai atszilo. Sekminių subatoje buvo virszaus per 20 laipsnių szilumos. Per paczias sekmines taip gi. Per kelias dienas moninjkė sziluma padarė tokias atmainas, kad tikt stebėkis. Į porą dienų, pirmiaus užskurdę, rugiai

pradėjo plaukti, vasarojas taip gi nesnaudžia, kalasi isz žemės, o kursai sudygęs smarčiai stiepiasi į virszų. Liję tarytum paliovė, vienok oras buvo sunkus, troszkus, kaip paprastai priesz audrą esti. Ir isztiesų antrą dieną sekminių, apie treczią adyną po pietų pakilo debesys, kursai vietomis tikt truputį pakrapino, bet užtai gi kur ėjo pats jo vidury; tenais nepaprastai daug prilijo.

Bene daugiausiai prilijo apie *Keturvalakius* (Vilka-viszkio pav.). Tenais vandens ant vietos trumpam laike beveik pora pėdų iszkrito. Pastatytos laukia silkinės statinės beveik iki pusei buvo prilytos! Pasidarė tokia pavandenė, kokios nė pavasarij ne esti. Visos pievos buvo užsemtos ir pavirto į ežerus, kur pliuduriavo kibirai, girdomi loviai, sviesto musztuviai ir kiti daigtai, kurie nebuvo geriaus padėti. Ir sėjimams toksai smarkus lietus nemažai užkenkė. Dar lygumose nepasidarė tokių didelių blėdzių, vienok kur nū kalnelių bėgdamas žemyn vandū nuneszė pasėtus javus, ypacziai kurie dar nebuvo sudygę; pakalnėse užneszė stora eile žemių — kas ir gi nėra naudinga sėjimams. Pasodytas bulves iszneszė isz dirvos į pievas.

Taip gi smagiai tas pats debesys sudrožė, nors gal ne taip skaudziai ir *Gizūse* ir *Pilviszkiūse*.

Pats lietus nors blėdingas buvo, bet vis gi negalėjo tiek užkenkti, kiek užkenkia ledai. O su tūm debesiu ėjo ir ledai nors ne placziai. Per sodzių Dubiszkų (Karklinių valsčiaus) perėjo baisus ledų debesys, kursai nemažai iszkapoję rugių. Ledai buvo stambus, kaip geros bulvės. Sužeidė nemažai ir medzių. Tulių ukinjkų iszmuszė visus stiklus isz langų nū pietų pusės, isz kurio szono putė vėjas.

Kada vieni krasztai skundžiasi, kad pas jūs szlapias pavasaris, isz kitų girdėt, kad tenais persausas. Taip apie Daugszius ir Metelius, sako, vasarojas nenori dygti — stokūja lytaus.

Neperseniai pas kunigą V. Dargį *Alytuje* buvo krata. Kunigas D., sako, paskolinęs vargdieniui žmogui kelias deszimtis rublių; tas už gautus pinigūs susimislijęs prekiauti lietuviszkomis knjgomis. Kada jam nepasisekė, nės iszsyk jį pagavo, jisai nuvertė bėdą ant kun. V. D., kursai jam davė pinigų. Sztai už tą paskolinimą pinigų ir reikėjo susilaukti kratos.

Girdėt, kad kun. Miknevyczius, prefektas *Senapilės* gimnazijos, mokinantis mokytinius tikėjimo dalykų gudiszkoje kalboje, gauna sav naują draugą, o kun. Valaitis-įpėdinį: apsiėme *Veiveriūse* iszguldinėti tikėjimo dalykus katalikams kunigas D. gudiszkai. Kas liudniausiai — girdėt, kad ir Seinai pritaria kunigui D. ir pagiria jį. Sako, kad geriaus tegul bus iszguldinėjamas tikėjimas gudiszkai, nė ką visai kad nebutų iszguldomas. Kam dar Seinam monyti akis? Juk jie galėtų tiesiog pasakyti: „Tegul bus velyk iszguldinėjama gudiszkai, nė kaip lietuviszskai, jeigu lenkiszkai niekad nesulauksim“... Kam tai laikyti kitus už kvailus: lyg mes gerai nesuprantame, kad Seinai zino, jog jei neatsiras tokis kunigas, kursai apsiims gudiszkai iszguldinėti, tada bus daleista lietuviszskai?..

*Zvalgunas.*

*Kas link Naumieszcio Lietuvoje.*

Radęs pieszinėlį „Varpe“ N. 4 apie Naumiestį, kurs tai vardas skamba tarpe lietuvių nū pradžios to miesto, pradėjau žiurinėti istorijoje ar vienokiai jis buvo raszomas ir

vadinamas. Teisybė, kad 1643 metų Cecylija Renata, moteris karaliaus Vladislovo IV suteikė Magdeburgo tiesas, bet suteikdama jįjė tais tiesas atėmė miestelio vardą „Naumiestis“ dūta per tūm laikinius žmones, o davė vardą ant garbės savo vyro „Wladyslawow“, rasztai zinoma skambina visur Wladyslawow, bet lietuviai vis gi jį vadina senoviszskai „Naumieszcio“. Tas pirmas vardas buvo rasztūse vartojamas nū laikų Zygmunto III iki 1743 m. Pirmą bažnyčią ir kliosztorių statė ne karmelitai, bet karalienė savo kasztais isz apielinkinių girių medžio; bažnyčia su kliosztorium basokų karmelitu prastovėjus szimtmėtį suvis paseno, o ir buvo per maža, tada karmelitai prie pagelbos parapijonų pastatė murinę po vardu S. Kryziaus ir 1787 m. vyskupas Adomas Koscė, sufraganas zemaitijos, paszventė. Toliaus Prusų randas karmelitus iszkėlė ir teko viskas svietiszskai kunigijai; kliosztoriui sudegus, ten pastatyta tapė klebonija. Tūm laik parapija Naumieszcio susidėjo isz 7.000 parapijonų ir isz dviejų tukstanczių katalikų lietuvių isz užrubežės-Prusų, nės ten jie neturėjo savo parapijos. Nū Naumieszcio į žiemius (sziauria) iki Nemunui ir už tėsėsi girios vadinamos Jurborskais puscziais.

*T. pažįstamas.*

— *Baltmario padangė 30 d. Gegužio, 1896 m.* Sztai diena, kurios taip su nekantrybe daugumas laukė, diena vainikavimo gudų caro jau ir prąėjo, pavirszutiniai žiurint; tą dieną szventino su labai didziomis iszkilmėmis, miestūse buvo prisakyta, kad darbinikus isz dirbtuvių (fabrikų) nū darbo iszliūsūtu ant trijų dienų, sodziūse net isz sakyklų (ambonų) kunigai užsakė, kad dienose vainikavimo, neitu į



laukus dirbti; tai vis parodo, kad valdžia prisakė tą dieną švensti. Bet, ar su tikru džiaugsmu ir ar visi laukė jau tos dienos? Neapsiriksiu jei pasakysiu, kad daugybė tokių buvo, katrie tą darė tik dėl to, kad oriszkai pasirodyti, jog gūdoja carą ir jo įstatymus, bet szirdyje visai kas kiti buvo. Tikt patys neiszmanėliai galėjo isz visos szirdies linksmintis, kurie nesupranta kas tai yra do caradespotas ir isz kur tokios galybės pinigų ant pakėlimo tokių bankietų, veik visam sviete negirdėtu. Sztai Maskvoje, gan greit per isztisą mėnesį caras linksmiasi susikvietęs isz viso svieto kunjgaikszczius ir artymiausias savo tarnus ir ant pakėlimo tų iszkilmių — szimtus milijonų rublių, iszdūda. Kas dūda tūs kasztus, gal paklaus kas norints? O gi žmonės—vargūliai, kurie dirba dieną ir naktį prakaitą liedami ir už savo darbą menką užmokesnį tegaudami, bet ir uždirbtą graszį nū tų vargūlių caras atima visų visokiais budais. Apart visokių nesvietiszkų pinigiszkų mokesnių, kokius dabar žmonės gudijoje moka, visi tavorai neiszpaskytomis akczyžėmis dar apkrauti, taip kad ir visureikalingiausias daigtas, be kurio visubiedniausias žmogus negali apsieiti, apdėti akczyžia, kaip tai — petroleum, briezukai; tokiu tai budu caras matomai ir nematomai lupa nū žmonių pinigus, o žmonės nesuprasdami to viso, linksmiasi ir szokinėja, aplinkui, rodydami jam savo prie jo prisiriszimą ir dieviszką gūdoną nelyginant kaipo anam aukso verziui raszte szv. apraszytam.

Caras iszdavė manifestą, kuriame garsina savo mielaszirdystę; dovanoja sztrūpas, visokius mažus praszengimus, net daugumui mokesnius, kurių iki dienos vainikavimo nebuvo užmokejė, bet sulygi-

nant su tais nesvietiszkais mokesniais, kokiais dabar gudijos gyventojai, įpatingai lietuviai yra apkrauti, tai laszas vandens marėse. Kas visu- daugiausia naudojo isz to caro manifesto, tai vagys ir visokios liaudės apgavikai, skriaudikai ir tam lygus niekdarbei, kurie tikėdamiesi busent manifestui, tycziomis žmones apgaudinėja, apvage, o net ir apiplėsze. Sztai Rygoje, isz paleitų tokių niekdarbių, jau vaisiai pasirodė, nės jau antroje dienoje keletas isz jų buvo jau suimta atgal už vagystę, o net jau buvo ir dvi žmogzudystės padarytos, per tūs paczius niekdarbius, bet geriems žmonėms, nieko gero caro manifestas nepraneszė. Didei apsigavo ir lietuviai, kurie tikėjosi sulauksią nū dienos vainikavimo kokio norint palengvino dėl savęs, įpatingai tie, kurie tikėjosi jog caras atidūs mums musų spaudą, katra mums neteislingai yra atimta. Veltu žmones szimtais praszymus siuntė carui, meldami, kad atidūtu spaudą nekurie gavo ir atsakymą, jog praszymai yra priimti ir kad tegul laukia. Kur ten carui atmintį biedną lietuvi, nės jis dabar paskendęs linksmybėse, jam ir rupėt nerupi lietuvių maldavimai.

Nenusimikit mieli broliai, lietuviai isz to, kad mums per tą manifestą nėra atidūta spauda, kas isz to, kad ir butu jau daleista, tai ten nieko tokio negalima butu raszyti, apart caro garbinimo. Sztai lenkai turi savo spaudą, bet ką jie tenai gali paraszyti? Nė pusės žodžio apie savo vargus negal paminėti, nės cenzura nieko daugiau nepavelija, kaip tikt vien caro gyrimą. Nenuliuskit broliai isz to, kad mes negavome per tą manifestą daleidimą knigas ir laikraszczius spaudinti, bet dirbkit dar daugiau dėl savo tėvynės Lietuvos, motinos musų

mieliausios, jei gudas rupinasi visokiais budais Lietuvą terioti, kad ją isz tarp gyvųjų isznaikinti, tai mums tūm dar daugiau reikalas rupintis apie tai, kad musų tėvynė ir kalba nepražutu, bet gyvūtu amžių amžiais. Jū daugiau mus spaudžia, jū daugiau mums reikalas rupintis. Neįveiks gudas musų dvasios kilimo suturėti, sykį jau atsibudo, tai keliaus ir toliaus, tiktai prie darbo broliai, prie darbo mieli tėvynainiai, budint da mieganczius savo brolius, tegul stverias prie visatinio darbo kas kaip tikt iszmano.

*Baravykas isz Puszinės.*

## Isz Kitur.

*Suvienytos Valstijos.*

— *New Yorkas.* Isz Havannos praneszė į „Heraldą“, jei Ispanija gaus 300 milijoninę paskolą nū Anglijos ir prancuzijos tai tūjaus iszsiųs ant s. Kubos 100.000 kareivių; taipgi ir laivinė ispaniszka bus padidijta.

Junta kubaniszka atlaikė zinią nū s. Kubos, kad ekspedicija ant laivo „Three Friends“ iszsiųsta ant s. Kubos, laimingai tenai iszsėdo. Apart 68 žmonių tapė pridūta kubiecziams daugelis ginklų ir amunicijos.

— *St. Paul, Minn.* Pietų-vakarinę dalį Minnesotos aplankė smarki vėtra sziomis dienomis. Apart materijaliskos blėdės nemažai taipgi ir žmonių buvo jos aukomis.

— *Ashland, Pa.* 14 dieną Birželio, aplinkinėse ant keturių mylių buvo smarki perkunija. Užmuszta tapė du žmonės, trys arkliai ir vieną karvę.

— *Havanna.* Jau treczia savaitė kaip vis lyja. Havanna noja pradeda lyti nū 2 po piet

ir traukėsi iki 6 valandai vakaro. Vidurinėse provincijose lytus esti didei smarkus. Kur žemesnės vietos apsemtos jau. Kaip girdėt tai ir žemumą Majana, kuri siekia pietinę dalį ispaniszkos kariszkos linijos apsemta vandeniū ir visi fortai ir pylimai liko apsemti. Ispaniszki kareiviai dabar sutraukti į miestus ir miestelius, ir kubieczius niekas nekliudo.

— *Key West, Fla.* Czionai daėjo zinia kad Maceo turpo savo valdžia 20,000 kareivių, su kuriais kovė provin. Pinar del Rio. Ispanai daugel kartų stengėsi jį iszvyti iszczion, bet nepasiseka.

Kubaniszkos moterys taip pasipiktino darbais ispaniszku kareivių, kad bevelyja kovoja nū ginklo mirti negu kęsti barbariszkus pasielgimus Ispanų. Tokiu budu josios eina drauge su savo vyrais į kovą prieszais Ispanus.

— *Londonas.* Laikia vainikavimosi caro Maskvoje buvo sumiszimas netikt czion bet ir Petropilėje tapė keletas žmonių užmuszta. Kurie drąsiau atsiliepė priesz valdzios neteisybes tūs policija pabaudė kalavijais. Kaip yra žinoma isz istorijos tai ir laikia vainikavimosi prancuzisko cesoriaus Liudviko XVI ir jo moterės Marijos Antaninos taipgi daugelis žmonių nekaltaip pražuvo. Užnekurio laikoko po tam Liudvikas XVI ir Marija Antanina pabaigė savo gyvatą po peiliu giljotinos. Ar tiktai ir Rosijos caras ne susilauks to?

— *Londonas.* Isz Shanhajaus danesza, kad maisztininkai sumuszė kariumėnę Kinų. Daugelis žmonių krito tame muszyja.

— *Madrid.* Tarp jen. Martinezo Camposo ir jen. Borre-



ro pakilo nesutikimas iš priešties dabartinių pasiūlymų Ispanų ant s. Kubos ir Borro paszaukė Camposą ant duelliaus. Kada paskirtoja dėl to dienoja susivaziavo ant aprinktos vietos, jenar. kapitonas Madrito dasizinojas apie tai, pribuvo taip-gi tenai ir nedaleido to daryti. Visas tas jų reikalas tapė padūtas į sudą dėl peržiurėjimo.

— *Londonas.* Depesza iš Konstantinopolės danesza į „Times“, buk Rosija perserģejo Portą, kad pjoynės krikščionių ant sal. Kretos gal sukelti visas europiskas vieszpatystes priesz Turkiją.

— *Tokio, Japonijoje.* Perreitą metą vietomis buvo tokia sausuma kad javai ant laukų veik prapūlė ir dėlto dabar czion dūdas jaustis badas. Provincijoje Juvang-Si taip baisus badas, kad tėvai pardūda savo vaikus už keletą centų, o vagių ir plėšikų daugelis.

— *Atenai.* Czionai susitvėrė tautiszkas komitetas, kuris darbūjasi kiek galint pagalboje gyventojams s. Kretos priesz budelius Turkus.

— *Londonas.* Depesza iš Shanghajaus danesza, kad vokiszki kariszki laivai pribuvo į pajurinį miestą Nankiną, kaip dasigirdo kad vokiszki apicieriai, kurie czion buvo kaipo lavintojai kiniečių kariūmėnės, yra didei persekiojami. Bet kaip pasirodo tai daneszimas apie persekiojimą vokiszkių apicierių buvo neteisingas. Daneszime tame buvo taip-gi paminėta, kad tam visam buvo kalta Rosija, nes mat norėjo paszalinti vokiszkius, o įstatyt czion saviszkius.

— *Paryžius.* Komisija stubinį vienbalsiai užtvirtino projektą randavą, pripažįstan-

ti salą Madagaskar už kolioniją prancuziszka.

— *Atenai Graikija.* Danesza, kad Kurdai nugalavo daugelį prancuziszkių, angliszkių ir vokiszkių inžinierių dirbanczių prie statymo gelezinkelio tarp Smirnos ir Karabos.

— *Kayras.* Depesza iš Akasheh danesza kad muszoja ties Firket tarp anglikių ir derviszkių krito szių paskutinių 1000 negyvais.

— *Berlynas.* Ant s. Kretos randasi dabar 18.000 turkiszkių kareivių ir gyventojai tos salos pribijo kad nepakiltų visatinė pjoynė. Karalius Graikijos ir ministeriai didei pasitiki ant laivų svetimų vieszpatystė, kurie stovi pakrantėse tos salos.

Randas Graikijos, jei tiktai sutiks ant to didesnė pusė visos tautos, tūjaus iszsiūs kariszkius laivus į pakraszczius s. Kretos, nors tam ir but prieszinga Rosija.

Rosija ir czion, kaipo ir pjoynėse Armėnų vis užstoja už Turkiją ir tikisi kad per tai į savo rankas daugiau sugriebs.

### „Czeku mokyklo Matica“ (Užbaiga.)

Iszikėlęs isz tėvynės czekas taip-gi neužmirszta savo „Maticos“. Kasmeta ji gauna tukstanczius guldenų isz Amerikos, Australijos, Rosijos, Londono, Vienos ir isz kitų vietų kur gyvena czečių iszeiviai.

Sunku butų ir rasti czeką, kuris nieko nebutu paskyręs „Maticai“. Nėra tiesiog tokio czeko, nėra tokios czečių institucijos, kuri nelaikytu per savo pareigą szelpti „Maticą“ Ją prilaiko ir czečių landtagas, ir visų miestų dumos, kuriose tikt daugumas sąnarių yra czeikai, ir visoki czečių

bankai, taupinamos kasos ir tt. Nėra nė vieno visūtinio privatiszko, arba szejmynos szventimo, kuris nedūtu „Maticai“ sziochio tokio pelno.

Czekai naudojami isz kiekvieno atsitikimo padidinti „Maticos“ turtus. Ant visų mitingų, visūtinų surinkimų ir tt. kas nors isz esanczių ant susirinkimo renka pinigus. Pasibaigus jeib kokiai politiszki szejgai, iszeidamas visada gali sutikti prie durų žmogų, kuris pakiszdamas skrybėlę sako:

— „Maticai“.

Per balius, rautus ir tt. pinigų renka damos.

Beto, czeikai prasimanė rinkti pinigų visokiu budu, ir reikia tikt stebėtis į jų sukrumą.

Besėdint, sakysim, kokiam nors restorane, galima matyti szitokia scena. Isz sveczių, susėdusių prie vieno stalo, kas nors atsistoja ir, iszkėlęs augsztyr cigarą, sako: — „Pardūdu per licitaciją „Maticos“ naudai cigarą. Prekis du kreiceriu; kas daugiau?“

Ant valandėlės visi restorane nutyla, o paskui isz visų pasių tikt szaukia:

— Tris!

— Keturis!

— Penkis!... ir tt.

Pardavėjas cigaro vaiksziuoja nū vieno stalo prie kito ir renka į skrybėlę kreicerius. Licitacija visada traukiasi gana ilgai, sveczius apima entuziazmas, ir galų gale kam nors tenka skatiko vertės cigaras, už kurį, vienok dūda dabar du-tris guldenus. Surinktus per licitaciją pinigų įdeda su paraszu „Mokyklų Maticai“ į skrynute, pakabintą czia-jau restorane; tokių skrynuczių Czekijoje, Moravijoje ir Silezijoje yra tukstanczių tukstancziai visokiose institucijose, užeinamose vietose ir kromūse.

Be sąnarių nūlatinių mokeszių, „Matica“ kasmeta gauna daug paaukavimų po keletą szimčių guldenų.

Apszviestas czekas nepraleidžia, galima sakyti, nė vieno svarbesnio atsitikimo savo gyvenime, nepaskyręs dėl jo sziochio tokios aukos „Maticai“. Prasidea tai beveik nū paties gimimo. Per krikščionas svecziai visūmet sumeta kokią nors sumą, kurią ir nušiuozcia į „Maticos“ kanceliariją. Įstojant vaikui į mokyklą tėvai paskiria keletą guldenų „Maticai“, idant paliktų atmintyje szita svarbi diena vaiko gyvenime.

Mokintiniai, pereidami isz klisos į klisą, surenka tarp savės „Maticai“ nors nedidelę sumą isz sutaupintų skatikių, dėl kurių rasi, ne kartą buvo nevalgę pusrycių. Daugelyje gimnazijų ir realinių mokyklų mokintiniai surinkdavo tarp savės per metus tiek pinigų, jog galėdavo gauti „įsteigtojų“ diplomą, kurį dūda kiekvienam, kas yra paaukavęs mažiausią szimtą guldenų. Tokį diplomą iszkabindavo, paprastai, klisoje, ir jis pereidavo isz klisos į klisą drauge su mokintiniais, bet dar kasmeta prisidedavo po vieną naują diplomą.

Dabar valdžia draudžia mokintiniams rinkti tarp savės pinigų „Maticai“, todėl jie renka tikt baigdami gimnaziją ir gaudami atestatus ir vienu kartu surenka po keletą deszimczikių guldenų. Žemesnėse klisose pinigų renka slapczia, ir drausmė, kaip visada atsitinka, tikt sustiprina agitaciją dėl „Maticos“.

Jaunikaitis, užsisakydamas vizitinius bilietus, spausdina jū ant tam tikrų kartoninių lapelių, papūsztų „Maticos“ emblema, kuriūs ji pati ir iszeleidžia. Pelnas isz pardavimo szitų lapelių tenka „Maticai“.

„Matica“ dirbdina savo pacztinę popierą ir konvertus, todėl jai dūda sziochi tokį pelną ir meilės laiszkeliai abiedviejų lyczių jaunūmėnės.

Czekas, vesdamas, paczia,



kviečia ant vestuvių laiszkeliams, atspaustais taipgi ant lapelių, kuriūs „Matica“ išleidžia. Per vestuves svečiai deda pinigų nupirkti „Maticos“ diplomui, kurį dovanoja jaunavedžiams.

Ir czecho mintis dūda „Maticai“ pelnyti. Beveik kiekvienas czechas paskiria jai savo testamente nors nedidelę sumą. Vainikus kuriūs mirusiojo giminės, biezūliai ir pažįstami deda ant grabo, labai tankiai daro iš baltų biliečių, kuriūs pardūda „Matica“, su žaliais lapeliais sumaiszytų.

Bylinėtojai, norėdami susitaikyti, labai tankiai paskiria po keletą guldenų „Maticai“. Pelnas iš pralaimėtų laižybų tankiausiai tenka taipgi „Maticai“. Advokatai ir daktarai kaip kada atidūda jai savo honorarą.

Pragoje, „Maticos“ kanceliarijos lange yra skylutė aukaujamiems pinigams įleisti. Kaip kokį mėnesį per szitą skylutę susirenka keli szimtai guldenų.

Tulūse czechūse rinkimas pinigų „Maticai“ pavirsta įmanija.

Visoj Czekijoje yra labai gerai žinomas restoranas „U Fleku“ Pragoje. Jame kasdien susirenka begalis svečių, prigulinczių prie yvairiausių visūmenės dalių, pradėjus nū universitetų profesorių ir literatorių ir pabaigus studentais, amatnikais ir pirkliais. Tarp kasdieninių restorano svečių labai įžymus yra kurpius Bilek. Jį galima matyti czia kas vakara, bėsėdinti su alaus stiklu ir cigaru ir besznekučiujant su draugais.

Kaip tikt baigiasi devinta valanda, Bilek atsikelia iš savo vietos, pasima pastovėlį (taca) ir ima vaikszeioti per svečius. Jis sustoja ties kiekvienu, vis tiek, pažįstamas ar ne, ir pakisza pastovėlį. Kiekvienas svečias dūda mažiausią kreicerį ir po deszimties

minuczių Bilek grįszta ant savo vietos, suskaito surinktus pinigų ir atidūda į kasą, kurios raktus visada turi du svečiu, kasdien kitu. Taip apėidamas kasdien svečius Bilek surinko jau penkioliką su virszum tukstanczių guldenų.

Beveik kiekvienas czechų rasytojas, išleidamas savo darbus, per pareigą laiko paaukauti „Maticai“ keletą, kaip kada ir kelias deszimtis ekzempliarių. „Matica“ pardūda jūs ir išrinktus pinigų ima sav. Beto, Czekijoje išėina daug knyguczių ir broszurų, iš kurių grynas pelnas tenka „Maticai“.

Pati „Matica“ pardavinėja netikt popierą, konvertus ir vizitinius bilietus, bet ir degtukus per automatus, pastatytus ant rinkų, ulyczių ir sodūse Pragoje ir kitūse Czekijos miestūse. Ji taipgi gauna visą pelną iš įtaisomos Pragoje cziūzyklos.

Czechų fabrikantai ir pirkliai rupinasi, kad gautu nū „Maticos“ privilegija dėti ant savo pardavinių paraszą: „Czechų Mokyklų Maticai“. Nors už szitą privilegija kaip kada reikia ir labai brangiai užmokėti, vienok kas gauna ją, nieko nenustoja, nės kiekvienas czechas greicziaus perka pardavinį su minėtų paraszu.

Daug pelno gauna „Matica“ iš taisomų kasmeta jos naudai teatrų, koncertų, lekcijų, balių, rautų, maskaradų, parodų, ekskursijų už miesto su muzika, loterijų ir tt.

Kasmeta, 28 dieną Rugsėjo mėn., kada mirė czechų užtarytojas szv. Vaclavas, per visą Czekiją stropiai renka pinigų paaukaut „Maticai“ atminiui savo užtarytojo szventės. Ikiszioliai surinkta szitą dieną szimtas su virszum tukstanczių guldenų. Dvi czechų etnografiskos parodos – jubilėjinė 1891 m. ir etnografiska 1895 m. — taipgi nemažai

padidino „Maticos“ turta.

Ant szitų dviejų parodų buvo pritaisyta daugybė gražių stiklinių rinktuvių, į kurias aplankytojai dėjo pinigų. Į stabu, kad į rinktuves dėjo netikt pinigų, bet ir loterijų bilietus, da-gi auskaras, žiedus, broszas, antrankius. Ant etnografiskos parodos buvo įtaisytas tam tikras paviljonas, kuriame žingeidus aplankytojai galėjo regėti milijoną kreicerių, sudėtą iš vienu kreicerinių monetų. Mokestis už įėjimą į szitą paviljoną buvo pavestas „Maticai“. Tuli atvažiavusieji ant parodos miestų deputatai buvo atsivežę didelas sumas, paskirtas „Maticai“.

Kitą syk „Matica“ išleidavo kalendorių, kurio redaktorais buvo du garsiausiu czechų poėtu: Jar. Vrchlicky ir Sv. Czek.

„Maticai“ turi savo mėnesinį organą „Viestnik ustrzedni Matices Szkelske“, kuriame spausdo atskaitas apie savo darbus ir apie suvartojimą paaukautų pinigų.

„Maticos“ darbsztumas kasmeta augs, ir patys vokiečiai prisipažįsta negalį su ja kovoti. Galicijos lenkai, nusizurėję į czechų „Matica“, taipgi įsisteigė panaszia draugystę, kuri per trejus metus surinko 70,000 su virszum kapitalo, pati įtaisė keletą mokyklų ir padėjo kelioms deszimtims sodzių įsitaistyti mokyklas; szita draugystė, kaip ir czechų „Matica“, taipgi gina savo tautą nū suvokietėjimo Silezijoje ir vakarinėje Galicijoje.

L. Jonaitis.

## Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— Reikalūse Liet. Kongreso. Numeryja 22 „Vienybės L.“ randame straipsnį, kas link kongreso lietuvių, iszėjusi isz po pluksnos Lietuvos Sunaus.

Užmanymas gražus, bet isz-

pildymas nelengvas. Na, ir dumoju sav vienas kada sulauksim tos dienos? Į kūrę pusę ne žvelgi, vis randi nūmones, kad mes lietuviai, kaip užleista dirva, randame įrankius su kuriais naudodamiesi, galėtumėme mūsų lietuvių vystę vesti paskubin prie civilizotojo svieto, bet czion padirbėjimas ir uždūtė lygina įkiriausiam darbymecziui. Visus mūsų gražius užmanymus, kasgi pirmiausia turi atlikti? Ugi mokįtesniejie gentainiai! Todėl ir „Lietuvos Sunus“, ragina mokįtus vyrus prie kongreso.

Vargas ir mokįtesniems vyrams, jog visus užmanymus, turi atlikti visgi tie pats. „Susivienijimas“ nemažai jau turi sąnarių, bet tikrų darbininkų gal mažai? tai-gi tas mažas skaitlius turi atlikti czion ir tén! Kaip priezodis sako, „kas važiūja tą ir baudžia“.

1) Kad ne lengvi visi atlikimai mus užmanymų, tai jau zinome; na tai imkimėsi artyn gi prie projekto kas link to kongreso. Pirmiausia mes zinome, kad turime lietuvių mokįtų, kurie neėsti katalikais, kodėl mes jiems nepasakome ar jie gali su savo gerais velijimais darbūtis dėlei tautiszko labo, ar ne? Padavime to užmanymo per Lietuvos Sunus yra pasakyta: „pradžioje met buvo pakeltas klausymas idan visi apszviestėsi lietuviai pasikalbėtų ir suszauktų lietuviszką kongresą dėl aprodo vojimo tėvyniszku reikalų bet isz to aiszkiai numanom ar tikt apszviestėsi sąnari „Susivienijimo“ ten gali ratis, ar visi kad ir kokios ispažinties nebuk?

2. Galima mislyti, kad vi valstijų mokįtesniems liet. sivažiūti vienon vieton gbuti per skaudu ant kizzenės Illinojaus su Pensilvanij valstijos geram yra attokum

3. Ar kožnas miestas apyvendjtas lietuviais turi s:



mokjciausj liet. iszrinkti, ar patsai apszviestenis nuvazeves ant kongreso savę persistatyti?

4. Centras susivazevimo ant visumėniskzo kongreso, ar gali buti paskirtas tikt per susirazyimus, ar per susivaziavusių isz artymesnių miestų geresnių lietuvių nusprendimus?

Szitie keturi klausymai, nežinau kaip kitiems mūsų tėvynainiams iszrodys, ar yr reikalingi ar ne, asz savo nūmonėje randu jūs už reikalingus pirmame zingsnyja.

Beje, padavę klausymus dumoju, kad bus ne užgautancziu lietuvių daiktu ir parodyti kokios esti tame dalyke mano nūmonės.

1. Prileisti prie kongreso reikėtu lietuvių mokjta be skirtumo tikybos, nės czion mislijasi, kad apsvarstymai bus ne kas link tikybos, bet kas link nupūlusios mus lietuviszkos tautos, ir kas link sutraukimo vienon eilėn lietuviszkų darbinjū ant tautiszko lauko; todėl tautiszkas darbinjkas koznas gal buti gers, tikt tegul dirba.

2. Susirinkimo centras dėl sutrumpinimo iszdavimų kelionės, galėtu buti dviejose vietose, vienoje pirmiaus antroje paskiaus; pirmieji, lengviaus galėtu vieną tikt isz savo kongreso pasiuntinį nusiųsti ant antrojo kongreso, idant pasiuntinys aiszkiai galėtu nurodyti visus nutarimus pirmiaus laikyto kongreso, paskiaus esantis kongresas, arba pristos ant iszlygų pirmojo, arda jūs pataisyti pasistengs su padavimu naujų iszlygų. Paskiausioji gi konkliuzija, galėtu užsibaigti vien tikt per susirazyimus.

3. Man rodosi, kad lietuvis mokjtesnis retas gali panorėti kongreson stoti su savo graziu tikt nū savę, geriaus beveik butu, idant suszaukus visumėniską isz gyventojų lietuvių kokio nebuk miesto ar

pezės susirinkimą, iszrinkti isz tarp savę gentainj tam tinkamą siųsti kongresan, beje, mus tautiečiai yra pratę paskirti ant kokio atlikimo jeib kokj isz tarp savę; czion ne tas einasi; neatbutinai reikia j kongresą žmogaus mažiaus daugiaus apszviesto; tikro mylėtojo ir darbinjko ant tautiszkos dirvos, nės czion kaip augszcziaus minėjau gražus užmanymas, bet nelengvas iszpildymas arba darbas; todėl turime ir žmogų ant to paskirti gerai vis numanantj.

4. Centras susivazevimo ant kongreso, butų geriaus idant taptų nusprentas per susivazevimus isz apielinkinių netolygų geros valios lietuvių, nės per rasztus apie tai susikalbėti, butų daug varginčiau, negu per susivazevimą.

Geriausią vėla butu kad nusprendziant centrą turėtu lietuviai mapą S. V., tad isz mapos matoma esti kur geriausias yra centras.

Dą kartą paminėdams reikalingumą kongreso numanau, kad ten daugel galės rodavytis koku budu lengviaus butu pabelsti j szirdis visai užmiegotas mūsų tautiečių.

Velydamas lietuvių laibesnio susilaukimo iszsilavinime, szirdingai meldžiama gūdotinų mus gentainių prie apsvarstymo tolymesnio ir pertaisymo, jei negers, szito trumpo pieszinio. Czion yra visumėniskas kaip sakoma dalykas, todėli privalome ir triusti isz visų pajiegų, nės nesiteiraus apie mus svetimi.

Labo velyjantis  
*Pažystamas Trupinėlio.*

### Tėvynainiuszelpkim.

Randame mus lietuviszkūse laikraszcziuose „Vienybėje“ ir „Tėvynėje“ kad mūsų tėvynėje – Lietuvoj' ypatingai Suvalkų gubernijoje, jaunūmėnė smagei bruzda, platina laikraszczius, tveria paslaptinius susidraugavimus ir tt.

Szis subruzdėjimas mus gentainių tėvynėje, saldum jausmu mus apglaudže; nės pirmiausia, tai yra 1883 mete kada pradėjome ant lietuviszkos dirvos darbūtis, buvo nelabai lengva, nės esant buk kokiūse suėjimūse, da sunku buvo rasti sądraugų; kaip žinau, kad nekartą teko man lankyti bankietūse su garbingu P. Trupinėliu ir P. K. tarpe mus kaimiszkių lietuvių, tai kada ką nors kalbama buvo apie lietuvių ir tautiszką atgaivą, nelabai buvo randama gerų mylėtojų lietuvių, o ir kiti isz to nusijūdavo. Nekartą tapėme apszaiptytais, kada piergėrymo vadinome – sudą gėrymo „Kufelij“ „Kauszu“ tai p. lenkai isz vien su mūsų sulenkėjusiais lietuviais isz to „Kauszo“ szaipydavos. Jeigu įbrukome kam laikrasztj „Auszrą“, tai sakydavo kad labai painus esąs drukas, ir nemalonėdavo skaityti. Toliaus, už lankymus bankietų tarpe kaimiečių nežine per ką tapė pakiszta valdziai lieziuvis, ir su tūmi Senapilės policija pradėjo sznipinėti ką, bunant ant bankietų, kalbėjome. Toliaus reikėjo su tūmi pasiliauti, nės ir P. Trupinėlj su jo moteria valdzia tūjaus atstatė nū propesorystės; isz gimnazijos Senapilės lietuviai propesoriai pradėjo buti skirstomi; buvo gavę lietuvis B... ant inspektoriaus prie gimnazijos, bet valdzia tūjaus B... iszkėlė j Kelcių gimnaziją Lenkijon. Vienas tikt lietuvis propesoris S... nebuvo per valdzia pažvelgtas, nės tas kas link lietuvių buvo apsiniaukęs. Lietuviams studentams laike ekzaminų sustabdydavo promacijas, ypatingai sudziuvėlis maskolius, sens direktorius; tai gi už tokius per maskolius lietuvių kramsziojimus, susitarę lietuviszki propesoriai sulaukė promaciją sunui paties direktoriaus 8 kliausoje. Tai gi jeigu matoma

sziaudien isz laikraszcziu jog jaunūmėnė mus tėvynėje jau rūsziasi tautiszka, velydami gi jiems laimingos kloties kūmi mes galėtumėm jiems gelbėti? Man taip rodosi, kad mes jiems ten galėtumėm gelbėti prisiųsdami už dyką knygelių su visokiais inturiais, ir jie matydami knjgose plėtojancziasi lietuvių, matydami svieto plataus darbus, smagiaus ir kantriaus darbūsis; nės jeigu reikėtų jiems vis pirkinėti, tai zinome, kad jie neįstengs; o skaitymai geriaus jūs paragins glaustis vienybėn. Bet su sziumi, kad tikt mūsų prusiszkei lietuviai už prisiųstas dovanas neimtu isz anų lietuvių pinigų, tai ir su tūmi reikia prusinių lietuvių melsti, idant teiktusi jie padaryti pagal mus malonėjimą.

Asz nū savę prisiųsiu dovaną dėlei tėvynainių ant rankų rėdytės „Vienybės“ L. nės rėdytė žino kur ir kam nusiųsti Lietuvon.

Tai gi, jeigu mūsų tautiečiai malonės gelbėt tėvynainius triusencziūsi Lietuvoje, tai man rodosi kad szis mano užmanymas gal nebus skaudum, gal kas ir daugiaus ką labo velys jaunūmėnei tėvynės.

Tegul ten gyvūja jaunūmėnė lietuvių!

*Pažystamas Trupinėlio.*

— Boston, Mass. Kaip jau isz seniau zinoma, kad mes turime kunjgą J. Gričių, kuris pas mus jau bus metai kaip tapė atsiųstas ir mes jį priėmėm. Neuzilgo mes patyrėm, kad kun. J. G. ne yra pasiszventęs sulaukyti nog pikto ir mokyti žmones, kaipo kad kunigui prigul, bet jam rupi tiktai doleriai ir dėl gavimo to lupa nuvargintą žmogelį kaip tikt įmanas. Pazinę tokiu budu kas jis per vienas, mes buvom sutarę jau suvis nū jo atsikratyt, ba matėme kad tai yra ne kunigas tiktai vargdienų skriaudikas, ir jau skaity-



tojams yra žinoma apie maisztą, kokis tūmet isz tos priezasties iszkilo. Atsirado vienok keletas tarp mūsų tokių, kurie pradėjo perkalbinēt kitus, kad pasiliauti ant toliaus su tais nesutikimais, nės tik tai vardą tūm sav gadisime, ir mes visi susitaikēm, atmydami sav, kad kun. J. G. yra da jaunas, gal pasitaisys. Ir tokiu budu vėl viskas nutilo. Bet jau po tam mes pradėjom akvyviau tēmyti jo darbus, ir ką patēmyjom, tai tas tegul tarp mus tikt ir pasiliekti, bet isz tarpo to negalima užslēpti, jog mus kun. J. G. yra didei priesingu statymui lietuviszkos bažnyczios. „Kam taip skubjtis su statymu bažnyczios, da yra laiko, bažnyczia gal but pastatyta kad ir už kokios 10 metų“ – sako kun. J. G. O kada mes norėjom dasiziot, ar daug jau surinko pinigų ant statymo bažnyczios (nės mes vis dėjome savo kruvinai uždirbtus centus ant statymo bažnyczios) tai jisai iszmetē isz klebonijos komiteta, kada tasai pagal mus nutarimą buvo nusidavęs pas kun. J. G., sakydamas, kad didelį nusidėjimą papildytu jeigu už bažnytinius reikalus pakiltu koks vaidas ir prapultu su dusze ir kunu. Tai matot koks mus kunjēlis!

Persergime dēlto visus Bostono parapijonis ir aplinkinius, kad nedūtumēt pinigų, jei kada k. J. G. atkaktu kur kalektavodamas, nės jis ne ant bažnyczios renka, tik tai savo kiszenių nor pripildyti, kad daugiau but ant visokių iszleidimų; o iszleidimų jisai tur perpilnei. Dabar mes isznaujo pradėjom karę su mus kun. J. G. ir norime jį paszaliti, o gauti tikrą lietuviszką kunigą, kuris rupjtsi mūsų kaip dvasiszkais taip ir kitokiais reikalais. *Pasiraszē Parapijonai.*

— *Isz gyvenimo mūsų lietuviszkų motinų.* Kaip jau

mums yra žinoma, kad lietuvisztės apgynimas ir jos iszlikimas su visais iszsitobulinimais, yra pasirēmęs isz dalies ant mūsų gerųjų lietuviszkų motinų, ir jos dėlei mus esti arba gali buti didziu paramu ypatingai prie auginimo mažų vaikelių; bet žmogus jeigu tikt su atyda žvelgi į tą visą svyravimą, tai nekarta turi tikt galvos palingavimu savę užganēditi. Nekurios mūsų motinos kaip nužiurai, da ne senei apsigyvenusios czion, nės ant didumo vaikuczių ir jų senatvės galima pažiti; bet tos mus geguzēs negelbsti, kaipo skendūlį, lietuvisztę nū nūskenodos, nės paczios savo ranka pastumi prazutēn tarp svetimtautystės. Kada kalbasi su savo mažydziais, tai nekurios vieton nuszok, sako nudziumpik, vietoje bovykis, sako plėnikie....

Tokiu budu vaikiukas užaugęs ir daro tarbalienę isz lietuviszkos savo kalbos. Ką pažvelgti dūdasi kitoki pasielgimai mūsų garbingųjų matronų? Sakau, vargas butų ir susapnūti, – kas galētų pamislyti, kad isz mūsų moterių stojasi apskrios vagilkos, kurios tarytum tikt su kokiais monais galētu taip apskriai sztorūse pavogti viską, kas tikt po jos kojų pasisuka. Mėgykie žmogeli pavogti isz angliszko sztoro dienos laike visą stuką brangios matarijos ant dresių ar keipų tinkanczios. O mus apskrios pavagia. Mėgykie pavogęs kur padėti. Mus geszeftmacheriai – lietuvisztės turi vietą kitūse miestūse kur gerai moka paslēpti, arba apvelka savo pažystamasias, zinoma ne už brangią užmokestį. Pardūdanczios ir perkanczios randasi, ką vaicszcioja sunkiose dienose (neszczēms), ir užgimęs kudikis isz tokios motinos, kūmi gal stotis, juk jis tada yra dalimis savo motinos? Kad tai tokios nedorēlės motinos tiktai

ant savęs blēdį užtrauktu tai da ne but tiek bēdos, bet kad jos ant nelaimės esti tūmet smarkiausiu nūdu ant busenczios gentkartės, tai tas yra baisiausiu daiktu. Ir nemažai tokių galima but atrasti tarp daugelio, ir keno-gi kaltēt? Tamsybē kalta, kaltas tinginumas apszvietime, motinų motinos kaltos už negerą auginimą savo dukterelių. Jeigu mūsų motinos sziczion Amerikoje gyvenanczios imtusi už skaitymo lietuviszkų knigelių ar laikraszczių, arba nors pasiklausytų kaip kiti skaito gerus ir dailius pamokinimus, užtiesą, jau neminavojant taip sakant visai papai-kusių, kurios jau per virsz pasinērusios į visoki pikta, mūsų jaunosios ir gerosios motinos paczios igavusios szviesos mokslo ir jaunąją gentkartę pastatytu ant tikro kelio.

Tiktai netingēkime pasimokyti, o ateitē suteiks mums viską ko tiktai dabar mums truksta. Iszskēs ateitē žiedą gerovės mūsų tautos, o mūsų motinos igaus tvirtybę iszsitobulinime ir ne bus tiek pajaūs idant mūsų jaunoji gentkartē paskęstu vilnise svetimtautiszkoje.

*Pažystamas Trupinēlio.*

— *St. Louis. Baisi vētra ir audra.* Diena 27 Geguzio, 15 minutų po penkių vakare pradėjo keltis smarkus griausimai, žemē drebėjo, viskas užtemo, o nū neperstojamų žaibų rodos dangus prasivērē ir liejo ugnį ant žemės.... Užvalandēlės po to, užėjo neapsakomai smarkus vējas, kuris, perėjās į audrą, pradėjo vartytie kaipo rodos plunksnas nesziotie, didziausius ir mažesnius triobēsius miesto. Mūrus czia jau iszardē isz pamato, o dalis medinių trobēsių isznesziotie ant oro ir prisėjo, visur kaipo medzių lapų rudenop.

Ta baisinga audra traukēsi

per 15 minutų. Žmonių tapē daugelis užmuszta. Mes, kurie iszlikome gyvi, pūlēmės į miestą idant pamatyti kas per tą laiką atsitiko. Ir kas-gi perstatys, ką mes tada matēme ir ką jautēme! Per isztsią naktį žmonēs lakstē po miestą, jieszkodami savo pamilijos, ar pažystamų; o pūlanti ant szirdies graudingi szauksmai nesziotie po visus krasztus miesto. Vienas verkē tėvų, ar vieno kurio; kitas verkē savo vaiko ar vaikų, treczias brolio ar sesers..., kurie buvo užgulti griuvancziu muru, ar vējo pagauti ir įmesti į upę....

Rytui iszauszus, kada pradėjo jieszkoti nelaimingai prazuvusių, ant ulyczių miesto kruvomis gulėjo lavonai; kitų da jieszkojo po sklepus ar upėje paskandytų.

Ant upės Missisipi kuri eina per miestą, du garlaiviai, vētros pagauti, tapē paskandyti, o su jais drauge ir daugelis žmonių. Nū tilto, kuris eina per tą paczią upę, nuneszē vētra street cary į upę su 8 žmonėmis. Gale to tilto buvo officas, kur laike audros buvo 3 polyemonai ir du clarkos, ir visus kartu su offisu nuneszē į upę. Apaczioja to tilto eina gelezinkelis, ir kada tā audra pakilo, ējo tenai trukis; keturis karus apvertē bet nenumetē į upę, nės susilaikē už turēklų; daug žmonių suzeidē. Mieste St. Louis iszgriovē visas bažnyczias, o kitoj' dalyje miesto, vadinamo East St. Louis vētra iszvertē didziausią banką, kur daugelis pinigų buvo sudēta ir viskas tas prazuvo.

Ant Madison Station ējo pasinger trukis su asztūneis karais; pagriebtas vētra, tapē nustumtas nū szēnių ir 6 žmonēs užmuszti, o 12 jaunų mergaiczių baisei suzeista. First National Hotel mieste East St. Louis tapē sugriautas ir 14 žmonių, kurie tūm kart czion buvo, tapē užmuszta. Stock



Yard Switt and Co. tiltą, per kurį varė jaučius, išgriovė vėtra ir paskandino upėja 90 jaučių ir 2 žmones. Tavorinį trukį, pagriebus vėtra, su daugė į smotelius ir į upę sumetė. Pati, Jono Sammon, kuris gyveno ant Collinsvill ave. ulyczios, buvo išėjusi į Granite City, palikus namieja savo vyrą, sunų, mergaitę, seserį, du brolius, motiną ir vyro tėvą; užėjus audrai namas, kur jie gyveno tapė sugriautas ir visi czion esanti užmuszti. Kada jį pargrižo, tai rado visus begulint ant ulyczios negyvus; paregėjus tai, pūlė ant žemės ir suszuko: „ak Dieve Visogalis, atsiųsk tą paczią audrą ir manę paguldyk į kruvą szių negyvelių!“

Mikas Johnson, kurio pamilija gyveno m. East St. Louis, dirbo Madisone, ne per toli nū East St. Louis; po audrai atvažėvo pasiteirauti apie savūsius ir, nedaėjas da iki namų, rado jū negyvus paguldytus ant ulyczios. Pamatęs savo draugą B. Villoviczią pasveikino jį ir pasakė: „broli, paguldyk ir manę į eilę szių“. Po tam nubėgo prie upės ir nuszoko nū augszto kranto tiesiog į vandenį. Kada jį išzėmė, buvo jau negyvas, ir paguldė sykiu su kitais.

Ir musų 2 viengencziu lietuviu užmuszė. Abudu pa-eina isz Kauno rėd., Raseinių p. vienas, Jonas Smith, o ant-ras Kazimieras (pravardės ne-zinau). Mieste St. Louis ir East St. Louis visi pabirkai sugriauti. Daugybės žmonių guli ant lauko, nės netur pas-togės, yra baisios dienos tame mieste... B. Vilavicze.

— Worcester, Mass. Skai-tydamas laikraszczius, atradau liudną žinią kad kun. Maszio-tas yra suspendavotas, arba atimta jam miszios, apie tai, placzei apraszė, „Vienybe“ N. 21, „Lietuva“ N. 22, „Rytas“ N. 13, ir kiti visi laikraszcziai

apie tai praneszė.

7. d. Birzelio kun. Maszotas, atgiedojo miszias – sumą lietu-viszkoje bažnyczioje szv. Ka-zimiero mieste Worcester Mass. Tokiu budu apie tą suspenda-vojmą jo negalima tikrai ti-kėt. F. P. Parapijonas.

— Cincinnati, Ohio. Mes parapijonai sudedame szirdin-gą aczių kun. Steponaicziui, kuris, pribuvęs isz Chicagos, iszklausė mus velykinės iszpa-zintės ir apdovanojo mus s. s. sakramentais. Taip-gi dėka-vojame ir kun. klebonui Krauczunui, kad nepaklausė tulų nedorėlių, kurie prikal-binėjo, buk mes esame visai jau pasileidę ir nereikalauja-me nė jokio kunigo ir kad to-kiu budu mes negautume ku-nigo. Už tikrą tokiems lie-ziuvnikams – farizeuszams tai niekas nerupi, jau jie nepripa-žysta kad yra Dievas ir sako, kad kvaili visi tie, kurie tiki į kokį ten Dievą ir jo pasiun-tinių klauso.

Todėl broliai, jei kur patik-site tokį, traukitės nūg jo, nės tokis jau da gyvendamas ant szios žemės yra tarnu peklisz-kos dvasios ir greitai kožną gal prapuldi. A. Krauza.

— Chicago, Ill. 8 d. Sėjos 1896 m. Mes komitetas dr. tės Apveizdos Dievo, isz miesto Chicagos, atsiszaukeme priesz straipsnį, kuris yra patalpintas N. 15 „V. L.“ 1895 m. reis-zkentį buk musų klebonas kun. M. Krauczunas užsideda su bedieveis; mes tai ne esame padavę ir dėlto atsisakome nū ano neteisingai padūto straip-snio. Su gūdone Komitetas.

### Naujas balsas gudiszko laikr. apie lietuvius ir jų spanda.

Gudiszkas laikrasztis „S. Peterburgskija Viedomosti“ NN 63 ir 64 patalpino du straipsnius apie lietuvius ir spaudą; straipsniai tie yra la-

bai akyvi lietuviams, ypacziai kad jie gudiszkam pusiau-officialiszkam laikrasztije pa-talpiti, dėlto asz czionais jūs isztisus, iszguldęs lietuviszkai, talpinu.

N 63 minėtojo laikraszczio taip raszo:

Apie pritaikymą rusiszko alfabeto prie lietuviszkos ra-szybos.

Sziaur-Vakarinyje kraszte ir Suvalkų rėdyboje platinasi daugybė atskirių iszdavimų ir laikraszczių, lietuviszkai at-spaustų Prusijoje arba Ame-rikoje ir dasigaunanczių į Lie-tuvą kontrabandiszku budu.

Pasekmingai pastcti kelią užrubežiniams iszdavimas ga-lima tiktai knigom lietuvisz-koje kalboje, iszdūdamosis Rosijoje, bet ant nelaimės, pe-riszkada tame yra uždraudi-mas spausti lietuviszkas knį-gas lotyniszka-lietuviszku szriftu, kurį lietuviszka litera-tura nū seniai prisiėmė ir kur-sai pažymiai skiriasi nū loty-niszka-lenkiszko.

Pritaikant rusiszką alpha-betą prie lietuviszkos raszy-bos, pradėjus nū 1864 metų, norėjo apginti lietuvius nū įtekmės polionizmo: tikėjosi, kad knigos spaudinamos gu-diszkom raidėm, su laiku užims vietą senesnių lietuvisz-kų — vienok datyrimas su-virszum trisdeszimetis metų, rodos, pakaktinai parodė, kad sziūm keliu paženklitas tikslas suvis nebus dasiektas, o rezul-tatai pasirodo suvis prieszingi su tais, kurie buvo geistini.

Knigos atspaustos nū 1864 metų gudiszkom raidėm yra kaip laszas jurėse tarp daugy-bės lietuviszkų knijų, iszėjū-sių tūm laiku užrubežėje ir dasigaunanczių į Lietuvą, kai-po kontrabanda.

Dabartės yra iszleidziama užrubežėje apie 20 perijodisz-kų laikraszczių lietuviszkoje kalboje, tarp kurių 8 Ameri-koje.

Etno-graphiszkas skyrius

Imperatoriszkos russ. geogra-phiszkos draugystės iszdavė „Rankių biblijographiszkos medegos prie geographijos, etno-graphijos ir statistikos Lietuvos“, sutaisytą Baltra-maiczio. Prie „Rankiaus“ yra prikergtas suraszas lietu-viszkų knijų nū 1533 iki 1891 metų; isz to suraszto matyti, kad nū 1864 m. iszleista isz-viso apie 25 knigos su rusisz-kom raidėm prie lietuviszko teksto, priskaitant czionais ir elementorius, rankvedzius ir maldakniges.

Tokio mažo skaitliaus nėra ką nė lyginti prie 700 lietu-viszkų knijų, laikraszczių ir gazetų, iszėjusių tūm laiku Prusijoje ir Amerikoje. Su-prantama, kad toksai skaitlius iszdavimų paskirtas ne vien lietuviams, gyvenantiems už rybų Rossijos, bet ypacziai musiszkiams.

Nū 1884 m. iszleista rusisz-kom raidėm iszviso 4 knigos svietiszko turinio: vienas ran-kvedys lietuviszkiems siuvė-jams, atspautas Mintaujoje, ir trys nedidelės apysakutės, guldytos isz gudiszko, tam skaitliuje „Kaukazo belaisvis“ L. Tolstojaus. Isz jų du yra iszdavimai privatiszki, o du kiti iszleisti, regis, kasztais Vilniaus mokslinio apskriczio.

Tūm tarpu tarp lietuvių auga reikalingumas skaityti lietuviszkas knigas, o toksai reikalingumas negali buti už-ganėditas atviru, legaliszku budu, kaip tiktai per kontra-bandą ir jos draugkeleivę — kontrafakciją.

Reikia stebėtis, kad sulyg sziol neatkreipė akių, keno reikia, nūmonė gūdoto V. J. Lamanski'o apie spaudą lietu-viszkoje kalboje, iszreiksza knigoje „Tri mira azijsko-jev-ropejskaho materika“ (pusl 123—126, iszd. 1892 m.), kur, kaip nereikia geriaus, ap-szviestas szis klausymas, o taip-gi paskutinis straipsnis laikrasztije „Živaja starina“,



straipsnis vertas to, kad jį atspausdinti auksinėmis raidėmis szirdije kiekvieno ruskio, kuriam rupi labas ir augimas savos vieszpatystės.

Kaip matyt isz „Darbų Varszav. st. kom.“ (laida 11, push. 143—145) globėjas Varszavos mokslinio apskriczio laiko priezasczia to, kad lietuviai turi menką norą prie mokslo, neapykantą priesz gudziską szriftą, per ką J. V. Gurka sessijoje Varszavos statyviszko komiteto, kurio jisai buvo pirmsėdziu, prasitarė, kad „ar tikt nebuvo klaida isz mūsų pusės versti lietuvius priimti gudysziską szriftą“.

Apie tai, kad laikas daleisti spausdinti lietuviszkas knygas lotyniszkaizlietuviszku szriftu ir kad neatmestina abelnai kitaip reikia pastatyti tą dalyką szalije, ganėtinai pats uz savę kalba tas faktas, kad sistema szita (nepaisant, kad Prusėse, sulyginus su Maskolije, yra ne daugiau, kaip deszimta dalis lietuvių) padeda pasidaryti Prusijai centru apszvietimo ir abelnai dvasiszka maitytoja lietuvių tautos, kas, savo keliu, vis atmusza ją nū Rossijos, ir tūm pacziu tarpu platina nekantantumą ir ne-meilę tautos prie Rossijos, ko valdzia, regimai, nenori gerai suprasti tikroje szviesoje.

Pabaiga bus.

### Pobudžiai airiu gyvenimo. (Realities of Irish life)

Paraszė W. S. Prench.  
(Tasa.)

Asz buvau jau ketvirtoje kliasoje. Musų mokyklos gyvenimas tekėjo savo paprasta, isz dalies republikoniszko budu, tvarka, kollaik jo tekėjimas nesusedrumzde pasirodymu naujo mokytinio. Akyva, kad pasirodymas vieno bledin-go vaiko gali permaintyti pak-raipą ir dvasią kitų. Mes buvome surambėję, nozmųs mo-kytiniai, ir nors mes tvirtai

stovėjome uz savo tiesas, vie-nog mes nedarėme nieko ne-padoraus. Jis buvo diktoku tinginiu. Jį iszlupė keletą kartų uz lekcijas – lupimas buvo įprastu pabaudimu uz negeras cenzuras Armagh'o mokykloje – ir jis pradėjo bai-siai neuzkėsti daktaro. Jam nutiko pakelti tą neapykantą didesnėje mokytinių dalyje, ir mes iszdirbome pilną plianą smulkių persekiojimų ir sztu-ku priesz daktarą – ir įvedė-me jį darbą. Mokytiniai Ar-magh'e didžiai mėgo taisyti fejerverkus; jie keletą kartų apsvilino sav visą odą ant vei-do ir kone iszkėlė į padanges mokyklos stogo. Naujas atė-junas uzmislijo suvartoti fe-jerverkų medegą ant mokyto-jų persekiojimo. Jis apvy-niodavo mažus parako gaba-lėlius į storą popierą ir pa-kiszdavo jūs giliai kakalyje po anglių kruva, kad kakalys dar budavo neuzkurtas. Ka-kaliai kurendavosi lekcijų lai-ke, ir, kaip tikt atsidarydavo kliasos, prasidedavo eksplo-zijos viena po kitos. Jis mo-kėjo taip nutaikinti, kad eks-pliozija atsitikdavo toje pat valandoje, kad priziurėtojas arba mokytojas atsisodavo pasiszildyti nugarą kakalio link; jis vadindavo tai iszplai-ezioti mokytojus. Jis ilgą lai-ką kakinosi mokytojais, bet kad vieną kartą daktaras skaudžiai jį iszlupė, jis apgar-sino, jog skaudžiai iszplaiszios ir daktarą. Jis nusipirko pus-svarį parako, apvyniojo jį į storą popierą ir pritaisęs savo miną uz valandos priesz dakta-ro atėjimą, atsisėdo ant savo vietos ir laukė, kas isz to iszeis.

Praskambėjo szaukiantis į kliasas varpelis. Daktaras į-jo ir nusigrėžė nugara į ugnį, pakėles skvernus žipono ir szilydamas rankas sudėtas uzpakalyje. Jis turėjo neku-rį literaliszką talentą ir, kaipo rasztinikas, buvo pagarsėjęs; mokinimo darbas jam netik-

davo; ir asz manau, jis nekar-tą dūdavo valią savo mintims svajoti toli nū to darbo po ap-dirbtas dirvas literaliszko eli-ziumo, kuriūmis gerėties trau-kė jį jo gabumai.

Staiga isz eliziumo jis tapo sugražintas prie skausmų mo-kyklos gyvenimo. Prauzė balsi eksplozija: durys tapo atidarytos ir iszsmuszi visi stiklai langūse didelės ir aug-sztos kliasos. Toje pat valan-doje zalpas kartaczų pavidale smulkių žarijų, drauge su oro stumimu, nubloszkė daktarą ant kambario vidurio. Jis su iszgaščziu apsidairė aplinkui, nesuprasdamas, kas atsitiko; bet pajutęs sopulį rankose, pažvelgė ant delnų: jie buvo jūdi nū anglių. Atsizvelgęs atgal, jis pamatė ugnį, iszmė-tytą po grindis ir vienu kartu suprato, kame kas.

Jis ruszcziai apdairė moky-tinius ir tarė:

— Kas isz jusų padarė tai?

Mari tyla buvo atsakymu.

Pamazi komizmas scenos pa-kilo mokytinių vaidintuvėje; prasidėjo jūkavimas, kurs ga-lop apėmė visą kliasą. Dak-taras palaukė kad jis nutils, ir tvirtu balsu tarė:

— Asz atimsiu jusų szven-tes, kollaik nepatirsiu kas pa-darė tai, ir iszėjo isz kliasos.

(Toliaus bus)

### Szis tas.

Knigos – tai mokytojas, ku-ris mokina mus be rykszcziu ir lazdos, be piktų zodzių, ne-reikalauje nė kyszių, nė užmo-kesties.

Kalba *Riszard de Bury*  
Diena iszmingingo daugiau tur vertės negu visas gyveni-mas kvailio. *priezodis Arabų.*

Panaikyt ant svieto smagu-mą, lygu but jeigu kas atimtu szviesą saulės, nės niekūm ge-riau neapdovanojo mus ne-mirsztanti dievaicziai.

*Ciceronas.*

Tikri draugai visad yra su tavimi, jeigu jie ir toliau butų nū tavęs. *Ciceronas.*

Tas, kas daugiau žino, dau-giausiai apgailauja perleistą laiką. *Dante.*

### Balius! Balius!

Didelis balius bus laikomas szv. Jurgio draug. Subatoje 4 dieną Liepos (July) 1896 m. ant Armory Hall Pittston Pa. Prasidės nū 9 ad. isz ryto ir trauksis iki 12 vakare.

Tikietas 25 c.

### Pikninkas!

Unija Lietuviszkų Kriau-czių New Yorke po vardu „United Brotherhood of Tailors Br. 86“ reinge pikniką dailam parke „Ridgewood Co-losseum park“ ant 20 dienos Birželio (June) mėnesio Su-batoje. – Tai-gi užpraszo visus brolius lietuvius pributi ant minėto pikniko, o koznas ras czion sav linksmą valandą. Į-žengos į parką 25c. Su gūdone Sekr. A. Lesniauckas.

### Pikninkas!

Pirmas lietuviszkas pikni-kas dr. szv. Jurgio, isz Union City, Conn., ant Linden Park'o Liepos 4 d. 96. Po pietų pir-mą valandą dr. szv. Jurgio isz-eis isz sales T. R. su paroda ir apeis keletą gatvių, trauks į vietą pasilinksminimo, kuris trauksis iki 12 v. nakties. Ant parodos ir ant pikniko yra meilingai užkvecziamos imti dalyvumą visos liet. draugys-tės isz Waterburio, Conn. Po draugei užkvecziamame visus ap-linkinius tautieczius ir tautie-tes ant taip puikaus pasilink-sminimo.

Tikietas vyram tikt 25 c. mergom dykai. Jeigu tą dieną lytų, tai bus perkelta ant ki-tos

*Komitetas.*



# LIETUVOS ISTORIJA

nū seniausiu gadyniu iki Lublino unijai.

PARASYTA SIMANO DAUKANTO BUVUSIOJO VILNIAUS  
UNIVERSITETO PHILOSOFIJOS MAGISTRO.

(Tąsa).

Ką jis darys, visi jo klausys ir nieko negailės ir neszyksztaus bei rikės labu rupinsis, bet jei to nedarys, tad žinos Lenkai ką toje notyje tur veikti. Czia gal pats skaitytojas spręsti, (per-raszytojas) kas teisybė, o kas neteisybė buvo, vienok pats Ryt-vinskis tapęs paskui karaliaus rumiu arba dvariszkiu nutilo ir neberupinos daugesniai labu savo tautos: kaipogi karalius dovanomis ir pataukomis užkimszo jam gerklę. Karalius, norėjo iszmingingai isz tų sav užmėtinėjimų nusiteisinti, visu-pirmu sakydams, jog Lucko žemę, valsezius Parczavo ir vieną dalį Padalijos, ne jis bet Lietuviai patys užėmė ir turi, jog tų rinkliavų ir mokesnių tereikalavo, kuriūs jo tėvui vieszpataujant Lenkai mokėjo, jog taippat Lenkus kaip ir Lietuvius myli, jog visiems gūdantės teisybę attiteis, jog piningus kalti jam rikės duma perleido, nū ko jis tolesnei liausis, jog rike rupinos, bet jos lobiui tuszcziam esant, sakės neturjs kito pragumo visų reikalų užkakinti kuriūs jis turėjo užganėdinti, jai jie lygiai su jūmi rupinsis ir valsezius karaliskus jam sugražins. Tiesa, paskūjai zodziai buvo sėkla tų barnių kurie 100 metų buvusius sueimus didei klegino.

Kaulijusis tenai ilgas valandas sutarė ant galo karę priesz kryzeivius stipresniai remti, todrin tūjaus vieniems samdi-niams, užmokėjo jų algą, kitiems pažadėjo užmokėti ir po 6 graazius rinkliavų nū valako užsakė. Vienok didūmėnė val-danti karaliskus valsezius dar stembėsi ir nenorėdama mokė-ti rįzosi susirinkti į Korczyną ir tenai apie tai pasiteirauti.

Toksai Lenkų sziauszimasis ir reikalavimas Lucko, Ti-kocino ir Vengravo pilių vėl suskatino Lietuvius į karę priesz Lenkus rengtis ir Padaliją pasavinti, kas ir butu nutikęs, jei nebutu Jons Gosztautas, didis Lietuvos gūdrinczius, tą patį metą miręs.

Tūm tarpu Lenkų kuningai iszleido siuntinius pas po-piezių lugodami, idant jis iszkeikimą Parusių kaipo patraku-nių atszauktu ir kryzeivių zokoną isz Parusių butinai iszkeltu į Tenedos salą, kame geresniai galėtu pagal savo pavadinimą priesz netikėlius beje Turkus su didesne garbe krikszczionių kariauti, ko taippat ir kiti rikiai bei vieszpatys didei linkėjo, ko vienok jis budamas pats Tautonų ir kryzeivių bendru ne vien siuntinių neiszklause ir kryzeivių į Tenedą neiszklėlė, bet dar rasztūse visaip Lenkus neteisingai peizojo. Tūm me-tu taippat karė Lenkams Parusyje nevyko: kaipogi daug pi-lių nustojo, tarp kitų ir paties Malburgo.

1460. Ateinantį metą tuli bendrai karaliaus Czekų norė-jo sandaras su Kazimieru padaryti, bet vienok neįvyko. Tą patį metą vieszpatys Austrijos atleido siuntinius į Krokavą da-rydamasis tarpininku tarp Kazimiero ir kryzeivių bei ketė-dams naudingą pakajų dėl Lenkų su kryzeiviais padaryti; bet Kazimieras atsakė siuntiniams, jog tėvas jo kanakados buvo jau Zygmontą ciesorių ir karalių Vengrų už tarpininką tarp kryzeivių aprinkęs, vienok Zygmontas nevien sutaikino, bet dar baiesnę karę tarp jų sukėlė, todrin jis sakės nenorjs ant-

ra kartą beapsigaudinti.

Tą metą Dievas davė Kazimierui tretijį sunų vardu Joną Albertą, paskiaus dar gimė ir ketvirtasis Aleksandra. Tas pasidauginimas jam sunų didesniai jį gundino užturėti Lietu-vą vienybėje su Lenkais. To dėjes Balandžio mėnesyje už-sakė sueimą Lietuviams į Brestių Lietuvos, tenai suėjusią didū-mėnę kaip įmanas steigėsi įtuzusius Lietuvius labinti ir nū Pa-dalijos karės atgręžti. Žadais, pataikomis ir dovanomis iki pats Lietuvoje budams vis buvo nutildęs, bet kaip jis prasiszsalino, tūjaus Lietuviai ėmė į karę vengtiesi. Kazimieras norėda-mas tūs kersztus sutaikinti iki nepradėjus kryzeivių kariauti, užsakė sueimą Lietuviams ant velykų į Vilnių.

Tas sueimas buvo didei gausus. Gūdėsi tenai Lietuviai Kazimierui, jog jis pats Lietuvoje negyvena ir uke nerupinas, be jo nieko ar maž kas tenai gero teyra daroma, lugodami idant pasigailęs savo tėvainės, palikęs Lenkus, grįžtu į Lietu-vą ir tenai savo uke rupintusi, jeigu jis antgalo iszszizada jos, tadgi tegul paskire Simoną Alelkatį kuningaiksztį Slucko į savo vietą valdimieru; bet Kazimieras numanydamas, jog paskirti įpatingą Lietuviams valdimierą tūm pacziu buvo Lietuvius nū Lenkų atkeisti, ko nei pats Kazimieras, kaip ir Lenkai nenorėjo daryti, geisdami, idant Lietuvos valdimierui Lenkus valdant Lietuviai be savo kuningaikszezio netvarka irtu ir ilgainiu suirė į Lenkus iszvirstu ir jų dalyku taptu; todrin Kazimieras lugojimo Lietuvių vengė ir ankstėsi tą da-ryti daugūdams kryzeivių kare. Nebjmanydamas kaip Lie-tuvius nutildyti, ketėjo jiems savo sunų į savo vietą atleisti, kūmi ilgainiu kiek tiek nulabino.

Ketino jau traukti priesz kryzeivius, bet motinai savo mairus, turėjo jis antram metui palikti ir Krokavoje žiemavoti, kursai tenai vieną valandą medžiodams, kitą Lietuvos Tauto-rius į karę pratindamas rikės reikalais rupinos ir sueimą Len-kams į Korczyną užsakė.

Ateinancią vasarą pradėjes kariauti kryzeivius apgulė Toruno pilį. Czia jį didei suszelpė Lietuvos Tauturiai su sa-vo karvedžiu Gurskiu, kaipogi nevien visą dalyką Kulmijos nuteriojo, bet dar pergalejo kryzeivių karvedį Szumberg kur-sai norėjo isz Kiszavo karalienę pagrobt, bei pateikė paskui garbingą pergale Duninui Lenkų karvedžiui.

Tą patį metą Eizegerey, vieszpatys Krimo Tautorių, atleido į Korczyną savo siuntinius ir tenai siuliojosi Kazimierui į tal-ką į visas kares ir žadėjo tviloti bei nekuszinti Padalijos ir kitų Lenkų krasztų sakydams, noris jį Lietuviai tankiomis siuntinėmis gundintu minavotus krasztus terioti. Rikis Pagi-rio taipgi lugodjo idant reikiant į talką ateitu. Tenaigi buvo atėję siuntiniai Czekų rikio ir Brandeburgijos valdimiero, brukdami savo vieszpaczius į tarpininkus sandarų su kryzei-ivais; bet Kazimieras abejotinai atsakė siutiniams, czionai daugiaus linkėdams sav tarpininku regėti Czekų rikį nekaip Brandeburgijos valdimierą.

1462. Ateinantį metą mirė Žemovitas Mozurų kunin-gaiksztis bevaikiu, į kurio vietą buvo jo seserį Oną, naszlę kuning. Mykolo sunaus Did. Lietuvos kuning. Sigisdo arba Sigismonto pakėlė.

Karė Parusyje tą metą laimingesnė buvo nekaip praėju-sioji: kaipogi atėję siuntiniai Parusių Bayren, Makvi Biszof ir Marburg rodydami Kazimierui Parusių paojumą nū kry-zeivių, linkėjo jam stropesniai rupintis reikalais Parusių,



idant pilį Brodnicos spaudžiamą nū kryžievių gelbėtu ir pats atėjęs su stipria kariauna Marienburge gaspadindamas žvalgytusi į visas puses Parusio, žadėdami pusę rinkliavų ant užmokėjimo algos Lenkų samdiniams apversti ir visu savo turtu karalių szelpti. Kazimieras paklausęs jų su Czekų rikiu tūjaus sandarą padarė Glogavos pilyje. Paskui su stipria kariauna traukė į Parusį. Dunin Lenkų karvedis norėjo pirmu Brodnicos pilį įgauti, bet radęs tenai neprietelių didei apsitverusį pasibloszkė į Varmiją ir tenai pilį Fränenburg nū kryžievių apgultą izšliūsavo. Tūm tarpū Dunsionys atirklavę į Sabmiją baisiai nuteriojo, o Dunins taip pat blaszkė tulse apygardose kryžievius ir traukė į Pamarį teriodamas ir degindamas kiemus kryžievių. Susitikęs ant galo su kariauna didei stipria kryžievių 17 dieną Szilo mėnesio į muszā isztiko ties Pucku, kurioje ilgas valandas su visudidžiausia narsybe ir kantrybe grundamasis pergalejo kryžievius, taip jog Fritz karvedis kryžievių su 2.000 joties karvietėje beklaksā paliko, 200 vežimų, ginklai ir visas abazas teko į rankas Lenkams. Nū to muszio pradėjo vėl kusti bendrai Lenkų Parusyje ir daug pilių apent jiems pasidavė.

Tā metā atėjo į Patrikavā siuntinys popiežiaus Jeronims arcivyskupas Kretos, kurį didūmėnė su dide iszkilme priėmė. Rytā metā vaidinosi karaliui sakydamas dėl trijų daigtų atsiustu esās, pirma dėl sulaikymo barnių apie Krokavos vyskupiją, antra apie suderinimą su kryžieviais, trecia dėl teikimo Kazimiero į Turkų karę, bet ilgainiu Kazimieras kaulydamas apie Krokavos vyskupiją susibarė su siuntiniu taip jog isz apmaudo pasakė siuntiniui, jog pirmiaus Lenkų rikė pragaisz nekaip Jokubas bus Krokavos vyskupu, siuntinys atsiliepė: „veikiaus trys tokios rikės pragaisz, nekaip popiežiaus įstatymai bus sulaužinti“, ilgai dar tie barniai tėsėsi, vienok karalius pastatė ant savo; kaipogi Jokubas Krokavos vyskupijos neįgavo.

1463. Petrikave vėl buvo visūmėninis sueimas, tenai nuėjusieji Lietuvos siuntiniai Tautivils ir Kusus ne vienos Padalijos nū Lenkų tereikalavo, bet dar kuningaiksztijos Belsko ir turtingų valsczių Ratnos ir Oleskos geidė. Tokiam Lietuvių reikalavimui žadėjo jiems Lenkai užganā padaryti.

Netrukus karalius užsakė Lietuviams sueimą į Vilnių, kur ir Lenkų siuntiniai Ostrorogas vajeveda Kalisziaus ir Rytvinskis ukės marczelga pribuvo, idant su Lietuviais taikintis. Kazimieras pats atkako, idant vyriausumu savo abi szali įtrakuses ramdyti, bet viskas buvo veltu. Kaulyjosi vieni ir antri tvirtindami savo teisumą rasztais Lenkai savaisiais, o Lietuviai Gudų, kam minavoti krasztai pridera, vienok vieni antrų, kaip sako Lenkų raszytojai, nepergalėją paliko ateinanciam sueimui Parczave tūs kersztus nubengti.

Tūm tarpū kas kartas nūtartys ir nekliautys tarp abiejų tautų didinos, ir tiktai valandos reikėjo lyg susigrumimo. Taip betvylant abiem pusėm, Krimionys pilies Kappa (kanakados Teodorijo vadinamo) pakrasztyje jūdujų jurių gyvenanti, regėdami galybę Turkų kas diena didinantės, telkė svetimūse krasztūse karėjus idant reikalui atėjus kiek tikt galės stembties priesz Turkus. Buvo jie Lietuvoje sutelkę 500 joties kuri isz Lietuvos keliaudama į Kappā per Braslavos pilį (Padalijoj) traukė, tenai besigaspadindami susikvyvojo su gyventojais taip jog isztiko į muszā, kurioje viens gyventojas gyvybę pridėjo. Iszgirdęs svietas alasā, nū visų pusių grudo-

si ir gatvę užstojo. Lietuviai nieko nedrįso daryti nenorėdami niukinti kaltus ir nekaltus, bet ezionai prasiszalinti negalėjo, esant gatvėms visur užgultoms, tai regėdami uždegė tulus triobėsius, ir supūlus svietui ugnį gesinti, iszsigavo į laukus. Pilies vyras Braslavos kuningaiksztis Czartoriskis įbingęs tokia nedorybe karėjų, surinkęs tulus karėjus, emė vyti Lietuvius, noris panokęs pirmu nedrįso kibti, bet pagausinęs sav karėivius apsiautė jūs paupyje Bóg ilsantėsi, ir į muszā isztiko, grumėsi Lietuviai su tokia narsybe, jog isz 500 vos 5 beliko. Garsas tos noties nusigaudė visoje Lietuvoje ir Lenkūse, bet abejur buvo įvairiai iszguldoma. Visi tarė, jau karė dėl Padalijos prasidėjus. Regis Kazimieras tā numanydamas ir norėdamas tame įkaitime abi pusi ramdyti, tyzciomis pratesė sueimą per visā metā Parczave.

Karė Parusyje įvairia laima tėsėsi, todrin tā patį metā Vilniaus sueime buvo sutarę visūtinai į karę traukti priesz kryžievius ir algā samdiniams sudėjo. Tūm tarpū minavotas siuntinys popiežiaus nukeliavęs į Karaliauczių nevien kryžievius nederino su Lenkais, bet dar gyventojus, kurie vengdami lugojo, idant derintu kryžievius su Lenkais, atkalei jis jūs stiprino ir skatino kentėti girdamas kryžievius, o peikdamas Lenkus kaipo Dievo nebaimingus žmones. Vienok buvo suėję ir siuntiniai į Lenkų Brestių derėti, bet nieko gero nenuveikė. Patys Dunsionys nebulaukdami karės galo, abejojo jau apent kryžieviams pasidūti, vienok jų ketėjimas neįvyko.

1464. Ateinantį metā Lenkai laimingesniai kariavo Parusyje: kaipogi pilis Gnievov pasidavė Duninui Lenkų karvedžiui. Szumberg kryžievių karvedis įdavė Kulmo pilį karaliui kursai jam nū kryžievių nemokamā algā jo samdiniams užmokėjo. Taip pat Varmijos vyskupas su savo vyskupija pasidavė karaliui.

Taip jau nuknapus kryžieviams, Lubekionys dar darėsi tarpininkais ir norėjo Lenkus su kryžieviais suderinti, bet siuntiniai abiejų pusių suėję į Torunā ir ilgā laikā kaulijusis nieko nenuveikė.

Į Parczavo sueimą Lenkai vieni tesusirinko, o Lietuviai į Brestių, katrie jau neberupinos vieni antrais, vienok diena ne metu Lietuviai atėjo į Lomzā, bet vietovei anksztai esant negalėdami talpintis, metų laikia darganūtame nieko nesutarę ir viską palikinę ateinanciam metui nubengti iszskido. Karalius paėjo į Lietuvā, bet negalėdamas dėl antkriczio Vilniuje ir Gradne gyventi, Kaune perziemavojo.

Žiemai bengentės atkeliavo Liudvikas patrijarka Antijokijos siuntinys popiežiaus pas karalių į Lietuvā. Kaipogi krikszczionys rytų spaudžiami nū Turkų kliukė pagalbos nū ciesoriaus ir popiežiaus vakarų dėl savės ir savo tikėjimo. Tos pagalbos veikiai reikalavo iki Magometui antram neįsi-grudus į Europā gilesniai, kursai pagal pasakas Liudviko didei vengėsi į karę. Jog jis teisybę kalbėjo ateitė parodė. Bet niekas nenorėjo savo paėjumu visūmėnę praszalinti.

Nū giltinės Bajazeto garsio vieszpaties Tautorių, vardas jų buvo didei nugastās Turkams. Todrin popiezius ir ciesorius įsakė minavotam patrijarkui keliauti į Krimā ir jį į karę telkti priesz Turkus. Kanas arba vieszpatis Tautorių Eizegirey atsakė siuntiniui: „be žinios ir tarimo Kazimiero Did. Lietuvos kuningaiksztio nieko nežadės, su kuriū patrijarka pirmu tur pasiteirauti.

(Toliau bus).



**Pajieszkajimai.**

Pajieszkau labai svarbiam reikale, Jūzą Alaburdą, pa- einanczio isz kaimo Grigaliu- ny, parapijos Skriaudžių, Se- napilės pav., rėd. Suvalkų. Į Ameriką pribuvo 1894 m., paskutinį laiszką raszydams į Lietuvą 1895 m. padavė adre- są tokį: J. Alaburda 108, E. Centre str. Shenandoah, Pa. Kas zinotu isz pagūdūtų stai- tytojų apie jo gyvenimą, ar smertį arba jis pats, o malonei meldžiu praneszti po antraszu szitū:

V. Žukautskas, P. O. Box 200 Northampton Mass.

**Darbininkai temykit!**

Kurio gyvenate aplinkinėse angle- kasyklų ir mokate branges randas už stubas, dabar yra labai gera progą nusipirkti lotus rytinėje dalyje mies- telio Plymouth'o, isz kur ir į darbą visai netoli bus, nės aplink tą vietą yra brėkeriai keturių kompanijų.

Dasiznokite ant szio antraszo: Plymouth Pour and Water Co. Plymouth Pa.

**S. J. Bonham-**

iszdirbėjas antkapių isz murmulio ir granito.

Tie, kurie nori užsisteliūti kurį nors isz virszui minavotų antkapių, tegul ateina ar atraszo pas mane ant žemiau padėto adreso, o greitai bus užganėditi. Apie apgavimą nės vienas nemislykit, nės asz nės esiu koks apgavikas. Prie užpraszyto reikia pasakyti kaip kuris geidžia nuteplio- ti užsteliūtą antkapij; pas mane yra daugelis jau gatavų dėl pažiuros.

Offisas ir gyvenimas:

Corner Third ir Orchard Streets, Plymouth, Pa. Postoffice Box, 177. Užtikrtojtas: A. K. DeWitt, Cashier First National Bank.

**Lietuvizskas kriauczius.**

Jeigu kas reikalauje vasarinių dra- panų, tegul kreipsi pas mus. Tu- rime kopuikiausių povyzdžių viskių matarijų ir kóżnas gal pagal savo norą iszsirinkti. Užsteliūtą darbą atliekamo kopuikiause, greitai ir už sąžiniszką prekę.

**Jurgis Rekus,**

88 South Mead Street. WILKES-BARRE, PA. Nė toll lietuvizskos bažnyczios.

**Henry Lees and Co.**

Mes su szidm apgareinimu nės klek nės norim pasi- girt priesz kitus, arba ir pirkėjas apgauti, kad mu- sų Krautuvėje visokius apalvimus (czeverykus): dėl vyrų, moterių ir vaikų pardūda kur kas pi- gliau negu kitose krautuvėse.

Didžiausia krautuvė koparių ir skrybėlių dėl vy- rų ir vaikų, taipgi ir visokių gatavų drapanų; o kas nor gal užsteliūt sav pas mus drapanas, dirbame drucei, pigel ir pritinkancel.

**Henry Lees and Co.**

25 & 27 E. Main str. PLYMOUTH, PA. 3-VI, 97.

**Lenkiszkos knygos**

*maldų, pargabentos isz užmarės.* Gaunamos pas Jūz. Pauksztį.

Westchnienie duszy pobožnej, zbiór naboženstw i pieśni z przydanem Drogi krzyżowej, Gorzkich żali i psalmów \$1,50.  
Złoty Oltarz czyli zbiór naboženstw dla chrześ- cian i katolików \$1,30.  
Oltarzyk czyli zbiór naboženstwa dla młodzieży katolickiej 70 c.  
Wyborek naboženstw dla młodzieży katolickiej 50 c.  
Mały złoty oltarzyk dla pobożnych dzieci katolickich 45 c.

*Galima gauti su prisiuntimu szias knygas:*

1. Istorija Katalikų Bažnyczios. Ji yra labai naudinga dėl perskaity- mo kóżnam katalikui. Kasztūja 1,00.
2. Trumpa peržvalga lietuvystės darbų Amerikoje 1892 m. Ji iszro- do aiskiai lietuvizskų bėdievių dar- bus ir podraug kaip katalikas turi nū jų apsisaugoti. Kasztūja. 20c.
3. Valtis bei iszguldymas szventų evangelijų ir lekcijų ant visų metų su labai naudingais dvasiszkais skai- tymais. Puslapių esti 896. Linkė- tina kad kóżno lietuvio namūse ji butu. Kasztūja — 1,50c.  
pas Kun. A. Burba. Box 1053 Plymouth, Luzerne, Co. Pa.

**Knėngos**

*pargabentos isz užmarės: Maldų knėngos,*

Anko Altorius, arba Szaltinis dangiszku skarbu 2.00 iki 3.00.  
Garbe Dievui ant auksztybės „ „ „ \$1.50.  
Balsas Balandėles 1.35c., 1.50c. ir 2.00c.  
Knėngos giesmių arba Kanticzkos „ 75c.  
150 Psalmu Dowido karaliaus ant paveiklo kanticzkų 75c.  
*Istoriszkos dvasiszkos įtalpos knėngos,*  
Gyvenimas Vieszpaties Jezaus Kristaus, 75c.  
Istorija seno ir naujo istatymo su abrozėl. 15c.  
Istorija seno istatymo „ „ „ 25c.  
Gyvenimas Marijos „ „ „ 20c.  
Mėnuo szwenzciauslos Marijos Panos 30c.  
Sopulej Motynos Dievo „ „ „ 20c.  
Evangelijos supinkels aparais 1.00c.  
Gyvenimaj szwenztuju, ant visų metų kóżnos dienos, pirma, antra, treczia ketvirta ir penkta dalis už kóżną dalį po „ „ „ 65c.  
Gyvenimas szv. Benedikto Labro „ „ „ 10c.  
Stebuktai Dievo Szwenzc. Sakramente 40c.  
*Istoriszkos knėngos svietiszkos įtalpos.*  
Istorija Lietuvos „ „ „ 30c.  
Trumpa senovės Lietuvos Istorija 10c.  
Aplinkrasztis kun. Petravycziaus į Vilniaus

dėlakonytės kuningus 1870 m. „ 5c.  
Už ką mes lenkams turime buti dėkingi arba nėdėkingi, graži knėgutė kurioje aprasyta viel mūsų prietikiui su lenkale nū pat krikaszto Lietuvos 5c.  
Žiponas bei žiponė „ „ 40c.  
Žirgas ir vaikas „ „ 20c.  
Vytantas didis Lietuvos kunįgaikztis 30c.  
Aplė senovės Lietuvos pilis 10c.  
Kanklės lietuvizskos dainos keturiems balsams (su natomis) 20c.  
Amerika pirtyja (komedija) „ „ 10c.  
Aplė kalbų pradžia „ „ 5c.  
Budal gydymo nekurių ligų „ „ 25c.  
ką daryti, kad sveiki btume ir ligal gyventume 5c.  
kas yra, o kas bus! žvilgis ant szių dienų ir į ateitą 5c.  
krumplių Jonas, apysakėlė „ „ 5c.  
keletas zodžių apie nežmoniszkus maskolių dar- bus kraziūse ir apie sudyjimą krazielių Vilniuje 5c.  
keletas rasztų apie krazių atsitikimą 10c.  
Tamoszus besotis apysaka 5c.  
kalba dviejų žmonių kasimiero ir Antano aplė katalikų bažnyczios pamatą 5c.  
Lietuvos kanklės (eilėmis rasz.) 10c.  
Pamokalai aplė suda Dievo, pakutą, dangų ir nekaltą praidėjimą szv. Panos Marijos 10c.  
Pamokalai ir Ganytojaus kalbos sodlecziams, knį- ga pirmoji, apima laiką nū pirmos nedėlios Ad- ventų iki pelenų dienos! (pamokalai kóżnam nedėliedienui) \$1,25c.  
Trumpi pamokulmai ir rodos, pagal kurias turi elgtis kiekvienas žmogus 10c.  
Lietuvos gaspadinė arba pamokinimas kaip su- vartoti Dievo dovanas, paraszė žmėna. Antras iszleidimas pagerintas 15c.  
Final ir jų gyvenimas, vienedis ir pirmutinė szalna 10c.  
Pavargėlė ir kaip gyvena kynai, apysakos 10c.  
Andersonio pasakos (su abroz.) 15c.  
Gydyklos nū baimės myrio „ „ 20c.  
Misija ir ziedas „ „ 25c.  
Naujaisla sapnų knėgulė „ „ 50c.  
Ženybos patikų Miko „ „ 5c.  
*Knėngos poetiszkos.*  
Senkaus Jurgis „ „ 15c.  
Vitoliorauda, puikus poematas isz senovės lietuvų gyvenimo, 2 knėngos 1.25c.  
Dėnelaiczio pavasario linksmybės 10c.  
Konradas Valerodas „ „ 10c.  
Tėvyniszkos giesmės „ „ 5c.  
Jėkaunos dainos „ „ 5c.  
Naujos dainos „ „ 10c.  
Birutės dainos „ „ 10c.  
Tėvynainių giesmės „ „ 40c.  
Petro Armino rasztai — eilės 10c.  
Pagirėnų gobtūvės — teatraliszka 10c.  
Ponas ir Muzikai, Drama penkiose permainose, paraszta Aleksandro Gužuczio, 15c.  
*Apysakos.*  
Pačangos Juze, linksmi skaitymai „ „ 20c.  
Kas teisybė tai nemelas puiklos apysakėlės isz lietuvų gyvenimo 15c.  
Historije apie gražą Mageloną, dukterį karaliaus isz Neapolio ir aplė Petrą karevių 20c.  
Pajudikime vyrat žemę, puiki apysaka paraszta patrijotiszkoje dvasėje pagal vengriska pono A. isz B. autoriaus knėgutės „Kas teisybė tai nės melas 15c.  
Pasaka apė Szaltabuzius (jėkinga) 5c.  
Žiemos vakaro adynėlė, vokiszkom raldėm 20c.  
Muzikėlis „ „ „ 15c.  
Valkų knėgulė „ „ „ 15c.  
Ant Nakvynės „ „ „ 5c.  
Kalmynų pasaka 5c.  
Kaukazo belaisvis 5c.  
Kur melis, ten ir Dievas 5c.  
Kas kaltas 5c.  
Negirdėtas daigtas 5c.  
Pasakojimas aplė valtą ir jo rasztinjką 5c.  
Senis Makrickas 5c.  
Vakaras Tilviko pirktelė 5c.  
Gyvenimas Stepo Randnosio ir kiti naudingi skaitymai. [ketvirta dalis „Sziaulėniszkio Senello“] 15c.  
*Mokliszki rankvedžiai ir kitokios knėngos*  
Knėngos dėl iszsimokinimo viasvietinėse kalbos 15c.  
Aplė buvimą Dievo „ „ „ 5c.  
Grieszninkas priverstas metavotis „ „ 15c.  
Pamokalai aplė trusą „ „ „ 5c.  
Talmudas ir musų žydai „ „ „ 10c.  
Szkala su kalba „ „ „ 20c.  
Prieszaszris „ „ „ 20c.  
Kaip įgti pinigų ir turtą „ „ „ 20c.  
Girtybė 5c. ir 10c.  
Genių dėdė, graži pasakutė kur iszrodyta,

kaip labai svieta šlogina maskolių valdžia 5c.  
Aplė Dangu 5c.  
Final ir jų gyvenimas, ir pirmutinė szalna 10c.  
Lietuvos gaspadinė 10c.  
Žodynas kun. M. Miežinio \$200.  
Naujas elementorius [1895 m.] apdarytas su puikiais paveiklais 15c.  
Trumpa peržvalga lietuvystės darbų Amerikoje 20c., dėl perkupczių po 10c.  
Kalendoriai ant 1889, 1890 ir ant 1894 m. po 10c.  
*Įvairios dvasiszkos knėngos,*  
Pamokalai ant didžiųjų metinių szvencų ir di- dziosios nedėlios, 50c.  
Tiesos Zodžei, 35c.  
Filiotea arba kelias į maldingą gyvenimą 50c.  
Pokilis Szventųjų „ „ „ 15c.  
Iszguldymas metinių szwenzciu labai naudinga knėgulė 10c.  
Moklas Rymo kataliku „ „ „ 40c.  
Kas yra griekas? „ „ „ 15c.  
Nekaltybė „ „ „ 20c.  
Vartai dangaus „ „ „ 15c.  
Pekia, arba amžinas pragaras 75c.  
Arietka yra nūdai; su illustracijomis 30c.  
Garsas aplė bajsybes Dievo suda 25c.  
Raktas į dangų „ „ „ 15c.  
Didžioji nedėlia „ „ „ 5c.  
Kaip Sumeniją nuspakajiti „ „ „ 15c.  
Vadovas į dangų „ „ „ 40c.  
Prisigatavojimas ant smerczio „ „ „ 40c.  
Draugija dėl duszių „ „ „ 5c.  
Lietuvizskos mieszos „ „ „ 10c.  
Kasdieninės Maldos „ „ „ 5c.  
*Notos dėl partapijono.*  
Varpelis [valcas] 30c. Dėdienė [polka] 30c.  
Sudiev [mazurka] 40c.  
*Paveikslai [abrozai].*  
Kražių skerdynė 50c. Paveikslas Gedimino 30c.  
Paveikslas Vytauto 25c. Paveikslas Litanijos 25c.  
Visoki Abrozėliai su maldėlėmis po 5centus.  
**KNINGOS**  
**EOCNOS SPAUSTUVES.**  
Lietuvos Istorija, nū seniausių gadynių iki Gedimino D. L. K., paraszta 1850 m.  
Simano Daukanto. Knėngas pirma, gaunama už 1,50c.  
Budas Senovės Lietuvių Kalėnų ir Zemalczių parasztytas Simano Daukanto, gaunamas už 1,00.  
Istorija Katalikų Bažnyczios, „ 1,00.  
Europos Istorija su žiamiapiais „ 50 ct.  
Lietuvizskos DAINOS isz visur surinktos 200c.  
Pasakojimas Antano Tretininko paraszė vysk. Zemaiczlių Motiejus Valancziuskauskas, 25 ct.  
Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba, 20 ct.  
Dievallis, apysaka szios gadynės 1,00 ct.  
Aplėka Dievo „ „ „ \$1,00.  
Aukso Verszis, labai puiki drama „ „ 20 ct.  
Du puikus apraszymaj aplė nedorybę zydo ir piktą augynimą wajku \$1,00.  
Eglė, žalczių karalienė ir iszgrovimas Kauno pilies 1362 m., du puikus dramatai parasztyti Aleksandro Gužuczio, 25c.  
Gyvenimas Genavaitės. Pamokinanti ir labai sujudinanti apysaka isz senovės laikų 50 ct.  
Historije gražios Katrukos ir jos visoki atsitikimai 10c.  
Historije isz laiko Francuzkos „ „ „ 30c.  
„ „ „ vainos Afrikoj 30c.  
Isz po budelio kalavijo ir Kąjimas, dvi puiklos apysakos, ant lietuvizsko perdėjo V. Stag. 40c.  
Istorija Septynių Mokintojų „ „ „ 50c.  
„ „ „ ir Lietuvio Sapnas 80c.  
Jurgis Milostawskis „ „ „ 80c.  
Juozapas Konuszewskis, arba kankinimas Untjotų po valdžia maskoliaus 50c.  
Kabalas talpinantis savyje visokius užminimus ir ant jų reikalaujantį atsakymą 10c.  
Konstitucija dėl darbinjkų „ „ „ 10c.  
Namelis pustelnjko „ „ „ 75c.  
Nedorybes Rymo Ciesoriu, historije isz įajko „ „ „ ponawojimo Nerono 80 ct.  
„ „ „ Pujkus apraszymaj tikru atytikimu isz „ „ „ czeu wajnos 1863 metu 40 ct.  
Prawadnikas angelskos kalbos neabdar. \$1,00 „ „ „ abdarytas \$1,25.  
Pujkus apraszymas aplė Lietuvą „ „ „ \$1,00.  
Rinalda Rinaldinas „ „ „ \$1,50 ct.  
Senoves apraszymas aplė Duktery „ „ „ Filypo Karejwio 50 ct.  
Sumyszymas arba bajme tury dydeles akis 15 ct.  
Iykra tejsybe isz Suwaiku gubernijos 15 ct.  
Szwiesa Dievo „ „ „ 65 ct.  
Titkus Persų Karalius, „ „ „ 25 ct.  
Užystanawik ant to geraj „ „ „ 50 ct.  
Witas ir Korynna historije isz įajko persekiojimo Bažnyczios S. per Deoklecziana 95 ct.